БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 21 (7929)
ЯНВАРИИН 25
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Зургаадахи табанжэл хадаа Советскэ ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашаданһ айхабтар хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин техническэ бүри дээдэ хэмжээндэ арадай ажахын дамжан орохо табанжэл, бүхы худэлмэриин шанарай талаар ехээр һайжарха ба ажахын хүтэлбэриин улам мэргэжэхэ табанжэл болохо ёһотой

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектһээ).

Шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байгаа комсомолецууд болон комсомолкануудта, бүхы залуу хүбүүд, басагадта

Шэнэ ба боро газар элдүүрилгэ дээрэ шалгарһан комсомолецууд болон залуушуулай зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга

…ндэтэ нүхэд, ханинар!

…дэнэр гайхамшагта үедэ өөһэдынгөө зүблөөн…тларбабди. Советскэ Союзай Коммунистичес… партиин XX съезд эндэ, Кремльдэ, энэ Хандал… бидэнэрэй баталан абажа байһан зал соо хү…мэрез һаяар эхилхэ байна.

…артиин, бүхы советскэ арадай ажабайдалдахи …литэ ехэ событиин урдахана бидэнэр, манай … ороной бүхы ажалшадтал адли, өөрынгөө тү… партида—агууехэ коммунистическэ байгуулал… вождь ба зоригжуулагшада мэдээсэхэ юумэ…бди.

…лон миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүү…хэ гэһэн агуухэ программые партиин Цент…ына Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Сове… баталан абаһан үдэрнүүдые бидэнэрэй хэмнай… һанана. Энэ хадаа сэсэн мэргэн, зоримгой про…мма байгаа—ороохо таряа үйлэдбэрилгые түр…өр ехэдхэжэ, тэрээнэй үндэһөөр малажалые ба …алистическэ хүдөө ажахын бусад һалбаринуу… дэбжээхэ, манай орон дотор хүн зондо хэрэгтэй … хоолой зүйлнүүдые, хүнгэн промышленность…хэрэгтэй түүхэй эд элбэг дэлбэг болгохо гэһэн … замые энэ программа зааһан байна.

…арти, правительствын шиидхэбэринүүд дотор …гдэһэн юумэн бэелүүлэгдээ: 30 гаран миллион …ар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдээд, Эхэ …ой аша туһада, манай арадай аша туһада …лагдажа байна.

…мсомольско путёвконуудые абаһан 350 мянга …-залуу патриодууд Сибириин, Казахстанай, …ай, Поволжьеын хизааргүй үргэн талануудт ху… ошоо һэн. Тракторнуудые, автомобильнуудые, …лгын материалнуудые тээһэн олон мянган …лонууд эдэ районууд тээшэ хойно хойноһоо …һон байгаа. Түүхэдэ үшөө үзэгдөөгүй …хэ түсэбүүдые тон богони болзор соо дүүргэ…шадаха хүсэн түгэлдэр советскэ Эхэ оронойнгоо … бидэнэрэй сэдьхэл гүнзэгы баяраар, патрио…ска арюун һайхан омогорхолоор халяа һэн! …дoo хоёр жэлэй турша соо үргэн тала дайда…та 425 шэнэ совхоз—ороохо таряанай томо …риканууд, олон арбаад машинно-тракторна …цинууд байгуулагдаа, ажаһуудалай олон мян… гэрнүүд, мастерскойнууд, гаражнууд, үйлэд…ин ба ажаһуудалай бусад гэр байранууд ба…даа.

…артиин дайшалхы даалгабари дүүргэлгэдэ ха…далгые бидэнэрэй хэмнайшье миниин нэрэ түрын …г гэжэ тоолоно. Бүхы юумэ хүнгэнөөр, бэлэхэ…р хэгдэдэг гэжэ хэлэхые хүсэнэгүйбди. Үгы даа, …энэр ехэ бэрхэшээлые дабадаг, байгаалиин хү…үүдтэй саг үргэлжэ тэмсэжэ байдагбди. Эндэ …инама хүйтэн, һалхи шуургатай үбэл болодог, …эдэ зунай һарануудта бүрүүлһээ бүрүүл хүрэ… ажаллаха хэрэгтэй, тиигээгүй һаа, сагаа үнгэр…э, ургасагүй үлэшэхэш. Бидэнэр хадам эжыдээ …ны эдихээ ошожо ябаагүйгөө мэдээ һэмди! …нта зоригтой хүнүүд шэнэ газарта шэлэгдэжэ …гдэһэн байгаа. Тэдэнэр бэрхэшээлнүүдһээ су…дaг заншалгүй. Сухаряашьегүй! Шэнэ газарта …олон залуушуулай олонхинь богони болзор соо …эдынгөө хэрэгэй гайхамшагта мастернууд — …ктористнууд, комбайнернууд, малшад, овощь …гшад, барилгашад болоо.

…эбэшье, бүхы хэгдэһэн юумэн хадаа асари ехэ …гэй имагта эхиниинь гэжэ эли тодоор мэдэнэ… Ерэхэ хабартаа шэнэ газар дээрэ 30 гаран …лион гектарта тарилга хэгдэхэ ёһотой. Хахалаг…ан шэнэ газарай бүхы талмай дээрэ элбэг ехэ …са ургуулха гээшэ манай уялга мүн. Энэ хадаа …өө бүтэхэ бэшэ, харин элбэг ехэ, тогтууритай …са ургуулхын тулада бүри оролдосотой шан…р ажаллаха хэрэгтэй.

Мүнөө манай үргэн уужам Эхэ ороной бүхы заха …аарнуудта советскэ хүнүүд түүхэтэ шухала до…ентые—1956—1960 онуудта СССР-эй арадай …ахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб ту…а КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проек… туйлай ехэ баяртайгаар зүбшэн хэлсэжэ бай… Манай социалистическэ Эхэ ороной дабагдаша… ехэ хүсэ шадалынь, урагшаа, коммунизм тээшэ …шаха асари ехэ хараа түсэбүүдые энэ документ …ор бидэнэр, бүхы арадтаяа хамта, эли тодоор …анабди.

Социалистическэ газар таряалангые эрид дэб…хэ агуухэ түсэбүүд Директивэнүүдэй проект …ор хараалагданхай. 1960 ондо манай орон ороо… таряанай валовой суглуулбарине 11 миллиард …дтэ хүргэхэ ёһотой юм. Энэ зорилгые бэелүүл… талаар бидэнэртэ, хүндэтэ нүхэд, ехэ үүргэ даал…дана.

…үдөө ажахын бүхы ажалшадтай хамта партиин … дайшалхы даалгабарие нэрэтэй солотойгоор …ргэхын тулада бүхы хүсэеэ, эрдэм мэргэжэлээ …юулхабди гэжэ Коммунистическэ партида, инаг …эл Советскэ правительствода үгэеэ үгэнэбди.

…эгдэхэ хүдэлмэриин орёо ба агуухэ байһые …эрэн, шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байгаа …ы залуушуулда хандажа, совхоз, МТС, колхоз …энние жэшээтэ һайн, ашаг олзо ехэтэй ажахы …гохын тулада өөһэдынгөө доторой резервые, арга …ломжые бодото һайнаар тооложо үзэхыень, ту… дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхыень уряалнабди.

Тракторнууд болон хүдөө ажахын бүхы машина зэбсэгүүдые саг соонь эрхимээр заһабарилхыень, горючи саг соонь асархыень, полинууд дээрэ саһа ехээр тогтоохыень, һайрамай уһа хэрэглэхыень, үрэһые тарилгын кондицида хүргэхыень, хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхыень шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байһан бүхы ажалшадые уряалнабди. Полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө эхилэн, халаанай нормонуудые үлүүлэн дүүргэебди, гектар бүхэнние элдүүрилгэдэ гаргашалагдадаг ажалай гаргашые доошолуулаебди!

Механизаторнууд барилгын мэргэжэл шудалха ёһотой, тиихэдэ барилгашад полевой халуун хүдэлмэриин үдэрнүүдтэ сеялщигууд, прицепщигууд, шофёрнууд, ашаа тээтшэд, ашаа шэрэгшэд болохоор өөһэдыгөө бэлэдхэхэ ёһотой Тарилга, ургаса хуряалга, барилга хадаа, нүхэд барилгашад ба механизаторнууд, бидэнэрэй ниитымнай хэрэг бшуу!

Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ ба боро газар элдүүрилгын районуудта олон ажахынууд кукуруза түрүүшынхеэ таряа. Шадажа ургуулһан газарта энэ культура байгаалиин таатай бэшэ байдалдашье һайн ургаса үгэхэ байна гэжэ бидэнэр батаар ойлгообди. Жэшээнь, Алтайска хизаарта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай звено Кулиневскэ МТС-эй тракторист Павел Монастыревтой хамта хүдэлмэрилжэ, гектар бүриһөө 30 центнер буурсаг, 150 центнер эшэ набша абаһан, тиихэдэ Кустанайска областиин Молотовско ороохо таряанай совхозой Василий Докучаевай хүтэлбэрилдэг залуушуулай звено 32 гектарай га бүриһөө 32 центнер буурсаг, 400 центнер эшэ набшаһа абаһан байна.

Кукуруза тарижа ургуулха түрүү агротехникые, нүхэдүүд, шудалая, энэ хэрэгтэ эгээн ехэ дүй дүршэлтэй, шамбай шанга хүнүүдээ табижа, мүнөө жэлдэ энэ үнэтэ культурын элбэг ехэ ургаса ургуулая!

Олон шэнэ совхозууд хэдэн арбаад мянган гектар газарые колхозно эрдэмтэ-туршалгаша Терентий Семенович Мальцевай аргаар элдүүрилжэ, тиимэ полинууд дээрэһээ юрын элдүүрилгын участогуудайхида орходоо һурагтүй ехэ ургаса абаа. Хүдөө ажахын бусадшье түрүүшүүл шэнэ юумэнүүдые олоор бии болгон хэрэглэнэ. Наука ба практикын туйлалтануудые үйлэдбэридэ бүри оролдосотойгоор хэрэглэхэ, продукциин единицэдэ ажал гаргашалгые доошолуулхын түлөө бүри эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гээшэ манай зорилго болоно. Химда үнэтэй ороохо таряа орондоо бүри ехээр үгэе!

Ургаса хуряалгада бүхы талаар, нягта һайнаар бэлэдхэхыень, 15-футова комбайн бүхэнөөр үдэр бүри 20-һоо доошо бэшэ гектарай ургаса хуряахыень, ургасые амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэхыень, автотранспортын хүдэлмэри нягта һайнаар эмхидхэхыень, механизацилагдаһан тогуудые түхеэрэлгэдэ, ороохо таряанай складуудые, зерносушилканууд болон элеваторнуудые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадахыень шэнэ газарай бүхы комсомолецуудые, бүхы залуушуулые бидэнэр уряалнабди.

Ороохо таряан хадаа эгээн шухала, шиидхэхы юумэн гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье, ороохо таряа үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр ехэдхэхэтээ хамта шэнэ газарнуудта мал үсхэбэрилхэ, садуудые, огородуудые тарихa шухала. Нүхэдүүд, эдэ хэрэгтэй түлөө дайшалхы ёһоор оролёбди. Үхэр, гахай, хони, шубуу үсхэбэрилэе, эдээнһээ ашаг шэмэ ехээр абадаг болоёбди. Ороохо таряанһаа гадна, һү, тоһо, мяха, ноохо, овощь, үрэ жэмэс гүрэндөө ехээр үгэхэбди.

Шэнэ нютагуудта бидэнэр айлшад бэшэ байһанаа, «саг зуурынхид» бэшэ байһанаа мэдэдэгбди. Бидэнэр сооһоо оломнай эндэ хоёр жэл шахуу ажабайна. Үргэн уужам тала дайдада бидэнэр ехээр дуралаабди. Эндэ һайнаар түбхинэхын, городской культурые талада асархын тулада, энээнэйнгээ хажуу тээһээшье харагдажа байхын тулада—социалистическэ городһоо ерээшэд, шэнэ поселогуудта ажаһууна, тэдэнэр һайнаар, сэнгэлиг хүхюунээр ажаһууна,—бидэнэр байрын гэрнүүд, һургуулинууд, клубууд, больницанууд, столовонууд болон магазинуудые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадахые уряалан таанарта шэнэ газарта ерэһэн залуушуулда ханданабди.

Кустанайска областиин «Урнекский» совхозой комсомолецууд ба залуушуул бидэнэртэ, шэнэ газарта ерэһэн залуушуулда жэшээ болог лэ. Эндэ комсомолой комитедэй секретарь Виктор Фомичевай толгойлдог залуушуулай бригада 500 мянга гаран хэһэг хирпиисэ бэлэдхэһэн байна. Урдань Москвско почтамтын хүдэлмэрилэгшэ байһан Нина Абрамова ударидагшатай найман басагад һургуулиин, больницын, хамтын хоёр байрын һууринуудые табяа. Залуушуулай гурбан бригада 12 мянган кубометр—түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо таба дахин ехэ хулһа бэлэдхээ. Хүдэлмэриһөө сүлөөтэй сагтаа залуушуул клуб, овощехранилищи бариһан, өөһэдтөө найман гэр барихадань нүхэдтөө туһалһан байна. Тиихэдэ энэ совхоздо бүхы дээрээ дүрбэдүрбэн байратай 20 гэр, хамтын дүрбэн байра, айлнуудай байха гурбан зуу гаран гэр, долоонжэлэй һургуули, үхибүүдэй ясли, магазинууд, банинууд, столово, пекарни, электростанци, зернохранилищи, хирпиисын завод баригданхай. Арбанжэлэй һургуули, культурын ордон, шлако-бетонно завод баригдажа байна. Совхозой тосхон электрификацилагдаһан, радиофикацилагдаһан байна.

Шэнэ газарай барилгашадта, механизаторнуудта, бүхы залуушуулда иимэ уряатайгаар ханданабди:

Түхэреэн жэл соо барилга хэгты; барилгын нютагай материалнуудые бэдэржэологты, үргэнөөр хэрэглэгты; өөһэдөө хирпиисэ, саман, гүрэмэл блогуудые хэдэг бологты; барилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулагты, үныень химдаруулагты!

Совхозно олон тосхонууд мүнөөшье нюдэ баярлуулна, гэбэшье сад таряа һаамнай, модо һуулгажа ногооруулаа һаамнай, сэсэрлиг бии болгоо һаамнай, тэдэнэр бүри гоё һайхан болохо байна. Энэ талаар Саратовска областиин Чернышевскиин нэрэмжэтэ ба «Комсомольский» совхозуудай залуушуул бодото һайн жэшээ харуулна. Тэдэ совхозуудта 10—12 гектар садууд таригданхай. Акмолинско областиин Маяковскиин нэрэмжэтэ совхоздо 22 гектар талмай дээрэ сад ургажа эхилээ. Хаа хаанагүй тиимэ боложо болохо байна, болохошье ёһотой: мүнөө хабар үрэ үгэдэг модонуудые ба жэмэсүүдые ехээр тария!

Нуур сөөрэмүүдые тогтоожо эхилхээр болообди. 1956—1957 онуудай туршада шэнэ совхозуудта 500-һаа үсөөн бэшэ нуур сөөрэмүүдые тогтоохыень залуушуулые уряалнабди. Тэдэ нуур сөөрэмүүдтэ загаһа, галуунуудые, нугаһануудые үсхэбэрилэе!

Һайн һанал хүсэл, ехэ түсэбүүд бидэнэртэ олон. Парти, правительство бидэнэртэ али болохо туһаламжа үзүүлнэ, бидэнэрые дэмжэнэ. Гэбэшье, гол шухала хэрэг бидэнэрһээ өөһэдһөөмнай, бидэнэрэй үүсхэл хэшээлһээ дулдыдаха байна.

Алтайска хизаарай «Поспелихинский» совхозой залуу хүбүүд басагадтал адли бидэнэр хүдөө ажахын институтда заочноор һуража гү, али «Урнекский» совхозой залуушуулдал адли үдэшын һургуулида һуража шадаха байнабди. Өөһэдынгөө агрозоотехническэ эрдэмые оролдосотойгоор дээшэлүүлэебди, тиихын тулада кружогууд болон курсануудые олоор эмхидхэжэ, тэдээндэ бүхы залуушуулые хабаадуулаебди. Хэрбээ уранһайханай самодеятельностиие эмхидхээ һаа, дуу дуулагшадай, драматическа, танцын кружогуудые, волейбольно ба санын командануудые, боксын, хүнгэн атлетикын секцинүүдые байгуулаа һаа, хаа хаанагүй клубууд соо хүхюун сэнгэлиг болгожо шадахабди. Имагтал оролдохо, шадабаря гаргаха хэрэгтэй, тиигэбэл, сүлөөтэй сагаа һайнаар, хүхюунээр, культурнаар үнгэргэдэг болохобди.

Бидэнэрэй хэмнайшье хаа хаанагүй бүхы советскэ арадта дэмжэгдэжэ байдаг. Москва, Ленинград, Киев, Минск болон бусад городуудай ба республикануудай залуушуул бидэнэртэ бэлэгүүдые тон олоор эльгээнэ. Агууехэ советскэ Эхэ ороной элдэб заха хизаарнуудһаа сэдьхэл хүдэлгэмэ бэшэгүүд бидэнэртэ ерэжэ байдаг.

Энээнэй түлөө, манай хүндэтэ ханинар, шэнэ газарнуудта ошоһон бүхы хүнүүдэй зүгһөө баясхалан хүргэнэбди! Манай хани барисаае бүри ехээр бэхижүүлэе, творческо мүрысөө дэлгэрүүлэе, манай коллективүүдэй хоорондо үйлэдбэриин мэдээсэлнүүдые абалсажа байя.

Олон мянган предприятинууд шэнэ газарта эльгээгдэхэ захилнуудые дүүргэнэ. Заводуудай комсомольско организацинууд эдэ захилнуудые бэелүүлгэдэ онсо анхарал табиха байха гэжэ бидэнэр найданабди. Трактор бүтээгшэ, машина бүтээгшэ залуушуул бүхы хүдэлмэришэдтэй хамта тракторнууд, комбайнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые үйлэдбэрилхэ захилнуудай дүүргэлтые нилээд түргэдхэжэ, совхозууд болон МТС-үүдые шэнэ запасной частьнуудаар хүсэд хангажа шадаха байна.

Барилгын материалнуудай предприятинуудай залуу хүдэлмэришэд, таанарта бидэнэр иигэжэ ханданабди: цемент, хушалта ба бусад материалнуудые ехээр үйлэдбэрилэгты—иимэ юумэнүүд шэнэ газар дээрэ тон хэрэгтэй!

Искусствын ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые бидэнэр иигэжэ уряалнабди: һайн концертнүүд болон зүжэгүүдтэйгээр шэнэ газарнуудта байгаа бидэнэртэ түргэ түргэн ерэжэ байгты, уранһайханай самодеятельностиие һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэмнай туһалагты!

Хүндэтэ нүхэд, шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байгаа комсомолецууд ба комсомолканууд, залуу хүбүүд, басагад!

Бидэнэр залуушьебди, хүсэтэйшьебди, бидэнэр инаг түрэл Эхэ оронойнгоо аша туһада ехэ юумэ хэжэ шадаха байнабди. Хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэжэ, манай агууехэ социалистическэ Эсэгэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө, коммунизмын илалтын түлөө ажалдаа, тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые туйлажа, Коммунистическэ партиин XX съездые угтая.

Манай социалистическэ Эхэ орон мандажа, һалбаржа байг лэ!

Манай инаг түрэл Советскэ правительство мандаха болтогой!

Манай шалгагдамал, дайшалхы вождь ба хүтэлбэрилэгшэ — Советскэ Союзай агууехэ Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Камчатска областиие Хабаровска хизаарай составһаа гаргаад, мүнөөнэйнь хилээр, РСФСР-эй тусгаар область болгохо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зууршалгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум баталаа.

Хабаровска хизаарай Доодо-Амурска областиие болюулаад, тэрэнэй районуудые ба Николаевск-на-Амуре городые Хабаровска хизаарай организацинуудай мэдэлдэ үгэхэ тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зууршалгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум баталаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Порккала-Удд территориие далайн-сэрэгэй база болгон хэрэглэхэ эрхэһээ Советскэ Союзай арсаһан ба энэ территориһоо советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха тухай Хэлсээнэй Советскэ Союзай ба Финляндска Республикын хоорондо 1955 оной сентябриин 19-дэ баталагдаһаниинь мэдээжэ. Энэ Хэлсээнэй ёһоор Порккала-Удд территори ба тэндэхи зөөри хогшол тус Хэлсээе эсэлэн баталалгын грамотануудые андалдан абалсаһан үдэрһөө хойшо гурбан һарын турша соо, тайлбарилан хэлэбэл, 1956 оной январиин 28-һаа оройтуулагдангүй дамжуулан үгтэхэ зэргэтэй байһан юм. Энэнэй ёһоор, дурсагдаһан территориие Финляндида дамжуулан үгэхэ бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэри советскэ засагаархид хээ, тиихэдэ советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гол хубинь Порккала-Удд территори дээрэһээ гаргагдаад байна.

Порккала-Удд территориие Финляндида дамжуулан үгэлгэтэй ба энэ дамжуулан үгэлгэ тухай Түгэсхэлэй Протоколдо Хельсинкидэ гар табигдаха байһантай дашарамдуулан СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа Советскэ Союзай Правительственна делегациие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухин (делегациие толгойлогшо), СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Волков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын Нэгэдэхи Орлогшо А. А. Громыко, Советскэ Союзай Маршал А. М. Василевский ба СССР-һээ Финляндида байдаг Посол В. З. Лебедев гэгшэдһээ бүридүүлэн томилоо.

СССР-эй Наукануудай академидэ

СССР-эй Наукануудай академиин президиум ородой литературын Институдай (Пушкинай гэр) 50 жэлэй ойн гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, тэрэнэй ажал-ябуулга тухай асуудал һаяхан хаража үзэбэ.

1905 ондо байгуулагдаһан, музейн түхэлэй, Пушкинай гэр хадаа 1930 ондо институт болгогдожо, литературоведениин талаар ороной научно-шэнжэлэлгын гол шухала эмхи зургаануудай нэгэн болоһон байна.

Тус институт ородой ба гадаадын литературын классигуудай гарай бэшэгүүдэй болон эртэ урда сагай ородой гарай бэшэгүүдэй суглуулбаринуудтай юм. Институт хадаа СССР дотор Пушкинай гарай бэшэгүүдые хадагалдаг гансахан газар ба суглуулагдаһан баян материалаараа дэлхэй дээрэ ехэ удхашанартай байна. Институдай литературна музей литературна түүхын талаар 150 мянган материалтай, библиотекэнь уранзохёолшод: А. С. Пушкин, А. Н. Островский, Ф. М. Достоевский, А. А. Блок болон бусадай суглуулагдамал зохёолнуудтай юм.

Ородой литературын Институдай хүдэлмэриие саашадаа һайжаруулха гэһэн тогтоол СССР-эй Наукануудай академиин президиум батлан абаа.

Энэ үнинэй литературоведческэ эмхи зургаанай 50 жэлэй ойдо зорюулан, СССР-эй Наукануудай академиин литература болон хэлэнэй отделениин хамтын суглаа Ленинградта үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абаһан байна. (ТАСС).

РСФСР-эй педагогическа Наукануудай академидэ

Хүдөөгэй һургуулида политехническэ һуралсал ябуулха асуудалаар зүблөөн РСФСР-эй педагогическа Наукануудай академидэ январиин 19-дэ эхилбэ. Тус зүблөөндэ һургуулиин директорнүүд болон хүдөөгэй багшанар, эрдэмтэд, мүн Белоруссиин, Литвын, Узбекистанай, Туркмениин болон бусад республикануудай арадай гэгээрэлэй органуудай түлөөлэгшэд хабаадана.

Зургаадахи табанжэлдэ СССР орондоо бүгэдэниитын дунда һуралсал бэелүүлжэ, политехническэ һуралсалые улам саашадань хүгжөөхэ зорилго табиһан КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект угаа ехэ удхашанартай гэжэ академиин президент И. А. Каиров, энэ зүблөө нээхэдээ, онсолон тогтобо.

Хэлсэхэ зүйлнүүдынь гэхэдэ: хүдөөгэй һургуулиие политехнизацилха талаар олоһон дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилготойгоор һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, багшанар, академиин научна хүдэлмэрилэгшэд элидхэлнүүдые хэхэ байна. Һуралсалые хүдөө ажахын үйлэдбэритэй, классһаа ба һургуулиһаа гадуурхи хүдэлмэритэй яажа холбохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ. (ТАСС).

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

XIX-дэхи Областной партийна конференци 1956 оной январиин 27-до, үглөөнэй 11 часта, оперо ба баледэй театрын байшан соо нээгдэхэ юм.

Делегадуудай регистраци КПСС-эй обкомдо (Соведүүдэй хоёрдохи байшан, нэгэдэхи этаж, 12-дохи комнато) болохо.

Справкануудые 31—36 ба 32—49-дэхи телефонуудаар абажа болохо.

ШЭНЭ БА БОРО ГАЗАР ЭЛДҮҮРИЛГЭ ДЭЭРЭ ШАЛГАРҺАН КОМСОМОЛЕЦУУД БОЛОН ЗАЛУУШУУЛ ЗҮБЛӨӨН ДЭЭРЭ ЯНВАРИИН 21-дэ НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Партиин Центральна комитедэй зүгһөө, — гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ, — тэрэнэй уряалаар шэнэ газар элдүүрилхэ алдарта хэрэг хэхын тулада ошоһон таанадые амаршалхыемни зүбшөөгыт. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Шэн зоригтойгоор **ажаллаһанайнгаа** ашаар гайхамшагта амжалта **туйлаһантайтнай дашарамдуулан** таанадые амаршалжа, баяр хүргэхыемни зүбшөөгыт. Шэнэ газар элдүүрилхэ тушаа Парти, Правительствын табиһан зорилго гол түлэб шиидхэгдээ гэжэ хэлэхэдэ болохо байна. Уряагай гаража байха үедэ бидэнэй хараалжа байһан 13 миллион гектарта орходоо нилээд ехэ газар хахалагдаһан байна. Шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байһан районуудта мүнөө 30 миллион гектар, бүхы орон дотор 33 миллион гектар газар мүнөө хахалагдаад байна. **(Альга ташалга).**

Энэ ехэ һайн гээшэ! Хэрбээ шэнэ газар элдүүрилхын тулада шэнэ районуудта юрын гуримаар хүнүүдые нютагынь урилуулан эльгээхэ зам бидэнэй шэлэн олоһон байгаа гээшэ һаа, эды шэнээн хэмжээтэй газарые элдүүрилхын тулада хоёр табанжэл бидэндэ үшөө хүрэхэгүй һэн. Шэнэ газар элдүүрилхын тулада техникые үгэхэдөө, таанадай халуун зүрхэндэ найдан, залуушуулда, комсомолецуудта хандаһан байгаабди. Партиин уряае тэдэнэй эдэбхитэйгээр дэмжээд байхадань, тиимэ ехэ бэрхэшээлгүйгөөр богонихон болзор соо энэ зорилго шиидхэгдэһэн байна. **(Альга ташалга).**

Энэ һайн һайхан хэрэгые бэелүүлхын тулада таанадай хэһэн шэн зоригто ажал манай арадай сэдьхэл зүрхэндэ хадуугдажа ябаха, шэнэ газарта ошоһон тэдэ залуушуул, тэдэ комсомолецууд шэнэ газар элдүүрилхэдээ хэһэн алдарта хэрэгүүдээрээ удаан саг соо омогорхожо ябаха гэжэ би һананаб.

Нүхэд, таанадта баясхалан хүргэхые, мүн шэнэ газар элдүүрилхын тулада хүнүүдые шэлэн ололгодо туһалһан комсомолдо, ВЛКСМ-эй ЦК-да, комсомольско, профсоюзна ба партийна организацинуудта баясхалан хүргэхые, тэдэнэр алдарта хэрэг бүтээгээ гэжэ хэлэхые би хүсэхэ байнаб. Мүнөө үедэ шэнэ газар элдүүрилгэдэ анхаралаа һуларуулжа болохогүй, эрхим һайн газар элдүүрилжэ, һайн таряа ургуулхын тулада энэ хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Хүнүүдые тэндэ хододонь үлөөхэ, тэдэниие түбхинүүлхэ хэрэгтэй, тэрэнэй тулада ажаһуудалай һайн эрхэ байдал бии болгохо шухала. Энэ хадаа гол шухала зүйл болоно! Һайн гэрнүүдые бариха хэрэгтэй. Шэнээр һуурижахаяа ошогшод гэр бүлэтэй, үрэ хүүгэдтэй болохо байна. Тиимэһээ машинно-тракторна станцинуудай директорнүүд, совхозуудай директорнүүд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр болбол хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргаха зэргэтэй. Хүнүүдые бултыень һайнаар түбхинүүлхэ гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ би мэдэнэб, энээниие хүсэхэһөө гадна, ехэ ажал хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй, зүгөөр, яаба хээбэшье энэ зорилгые шиидхэхэ шухала.

СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые таанад, нүхэдүүд уншаһан байнат. Һайн Директивэнүүд бэшэ аал?

Тон һайн — гэһэн харюу зал сооһоо дуулдана.

Нүхэр **Хрущев:** бүхы үнэн сэхэ хүнүүд энэ Директивэнүүдээр баясана; хараалһан уг зорилгодоо — коммунистическэ общество байгуулгада манай партиин ба бүхы арадай хүрэхэ үргэн зам тэдээн соо хараалагдаа гэжэ үнэн сэхэ хүнүүд тоолоно. **(Нэрьемэ удаан альга ташалга).**

Нүхэдүүд, энэ хадаа ехэ аятай, илангаяа нэгэдэхи табанжэлые эдэбхитэйгээр бэлэдхэһэн ба бэелүүлһэн аха үеын хүнүүдтэ — бидэндэ илангаяа аятай байна. Буржуазна экономистнуудай, журналистнуудай болон бусад этэгээдүүдэй табанжэлые шоглон, наада харадаг, тэрэниие хооһон бодол гэжэ тоолодог, энэ хадаа өөрыгөө хорлолго болоно, энээнһээнь ямаршье үрэ гарахагүй, үгытэй таряашадай Росси табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ, мүн ороноо индустриализацилха зорилгонуудые шиидхэжэ шадахагүй гэһэн хэбэртэйгээр хэлэдэг байһан сагые бидэнэр мэдэнэбди.

Бидэнэр тэдэндэ бодото жэшээ харуулаабди. Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай үгэнүүд ажал хэрэгтээ алгасалдадаггүй гэжэ буржуази үнэншэһэн байгаа, мүнөө зургаадахи табанжэлэй түсэбэй проектын толилогдоод байхада, манай түсэбүүд бэелүүлэгдэхэ аргагүй юм гэһэн һанал бодолоор өөһэдынгөө һанаа сэдьхэл заһажа шадаха нэгэшье тиимэ галзуу тэнэг хүн олдохогүй байба. Тад һөөргэ, Советскэ гүрэнэй үзэгдөөгүй ехэ экономическа хүгжэлтэ тухай сошордон айнги үгэнүүд буржуазна дэлхэй дээрэ хэлэгдэдэг байна. Энэ табанжэлые Советскэ Союзай амжалтатайгаар дүүргэхэ байһаниинь сохомтой. Манай арадые гээгдэнги гэжэ капиталистнууд тоолодог байһан юм. Мүнөө манай инженернүүд, техническэ интеллигенци капиталистическэ ямаршье оронойхидо орходоо олон юм. Зургаадахи табанжэлдэ тэдэнэй тоо бүри олон болохо. Энэ ушар империалистнуудые айлгана, өөһэдынгөө кадрнуудые бидэнэй байгуулжа байһан ябадал тэдэниие айлгана.

Манай кадрнууд тон һайн. Теэд энээгээрээ бардамархажа болохогүй гээшэ. Кадрнууднай һайн гэжэ мүнөө хэлэжэ байһан аад, һүүлээрнь шүүмжэлэл хэнэт гэжэ таанад хэлэжэ болохо байнат. Энэ зүб, алинишье зүб. **(Альга ташалга).** Юуб гэхэдэ, кадрнууднай үнэхөөрөө һайн. Зүгөөр һайн кадрнуудые, тэдэнэй бүри һайн байхын тулада шүүмжэлхэ хэрэгтэй. Эндэ ямаршье тааралдахагүй ушар байхагүй.

Нүхэдүүд, шэнэ газар дээрэ манай саашадаа хэхэ хүдэлмэри тухай хэлэхэмни. Түрүүшын үедэ шэнэ совхозууд, зарим ажахынууд яаралтайгаар ба тиимэ ехэ таарамжатай бэшээр байгуулагдаһан юм гэбэл: бороо хурын оролгын, мүн хүрьһэнэй дабһа хужарай талаар тааруугүй газар шэлэн ологдоһон байгаа. Иимэ совхозуудые таряан ажалай шэглэлһээнь малажалай шэглэлдэ оруулбал таатай байжа болохо гээшэ ха. Тэндэ баригдаһан байрануудые энээндэ хэрэглэжэ болохоор байна. Иимэ совхозһоо гүрэн хадаа шэниисэ бэшэ, харин нарин нооһо абаха болоно. Энэ муу гээшэ аал? Энэ тон һайн байна. Иимэ совхозуудай бэлшээри, мүн тэрээн дээрэнь тарилгыень нэмэхэдэ хони үсхэбэрилгэдэ һайн база болоно үгэнэ. Орооһо таряа ондоо газарнуудһаа абахада болохо бшуу.

Зүүн Сибирьтэ, Дальна Востогто шэнэ газарай элбэг болобошье, тэдэниие саашадань элдүүрилгые мүнөө ехээр ябуулхагүй байнабди. Полинуудай ургасые дээшэлүүлхын тулада хуушанай һууришан түбхинэһэн районуудта техникээ шэнэдхэхэ арга боломжо мүнөө олгохо хэрэгтэй.

Зүгөөр бидэнэй орооһо таряа зөөжэ абаашадаг Дальна Востогтошье тон һайн газар бии гэжэ би хэлэхые хүсэнэб. Хэрбээ, Казахстанда бороо багаар ородог гэжэ тоолоболнай, Дальна Востогто хура бороо үлэмжэ ехээр ородог. Красноярска хизаарта бороо хура яһала ородог, ган гасуур болодоггүй шахуу байха юм. Зүгөөр тэндэ ондоо таарамжагүй ушар үзэгдэдэг. Тэндэ эртэ хюруу унажа, хүйтэрдэг. Гэбэшье, һайн техникээр хүсэд хүрэхөөр хангагдаад байгаа һаа, тэрээнтэй тэмсэл хэхэдэ хилбар байна. Имагтал хаһа сагые, тайлбарилан хэлэбэл, таряа хуряаха сагые үрдижэ хэрэглэхэ шухала.

Орооһо таряа, мяха, һү, нарин ба нарибтар нооһон болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар Красноярска хизаар Сибириин томо районуудай нэгэниинь болоно. 1955 ондо хизаарай колхозууд болон совхозуудай тарилгын талмай ниитэ дээрээ 2.903 мянган гектар болоһон байгаа, тэрэнэй 2.221 мянган гектарыень орооһото таряан, тэрэ тоодо 1.326 мянган гектарыень шэниисэ эзэлнэ. Тэрэнэй удельнэ хэмжээн 1955 ондо орооһото культурануудай тарилгын 59 процент болоһон байгаа. Хоёр жэлэй турша соо тарилгынь талмай 661 мянган гектараар нэмэһэн байха юм.

Колхозууд ба совхозуудынь орооһото культурануудай һайн ургаса хуряажа абадаг. Таряа тушаалга горьтойгоор дээшэлээ. 1953 ондо 34 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааһан байгаа һаа, 1955 ондо 70 миллион пүүд тушаагаа. Шэнэ ба боро газар саашадань элдүүрилхэ ехэ арга боломжо хизаар дотор бии. Хүдөө ажахын министерствын 1955 ондо хэһэн шалгалга шэнжэлэлгын ёһоор Красноярска хизаарта 1 миллионһоо үсөөн бэшэ гектар шэнэ газарые элдүүрилжэ болохо байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ ехэ арга боломжонууд Дальна Востогой районуудта мүн лэ бии. Эндэ газар ехэтэй.

Энэнэй ямар һайхан хизаар байһыень таанад мэдэнэ гүт? Хэрбээ Биробиджаниие абажа үзэбэл, тэндэ рис ургадаг, арбуз болон дыни ургуулжашье, помидор, сад тарижашье болохо! Энэ хадаа гайхамшагта һайхан хизаар мүн! Тэрэниие ашаглаха хэрэгтэй. Хэзээ ашаглахабибди? Энээниие бидэнэр зүбшэхэ ба хаража үзэхэбди. Энэ талаар мүнөө тэбдэн яараһанай хэрэггүй.

Эндэ үгэ хэлэһэн нүхэдүүд совхозуудта үлүү гаргашанууд ехээр хэгдэнэ гэжэ үнэн зүбөөр заaһан байна. Үнэндөөшье, хээшьегүй һаа, хээлеэ алдахагүй гэжэ хэлсэдэг шэнги үйлэдбэридэ хабаададаггүй хүнүүд манайда тон олон. Зарим баримтануудые дурдахые би хүсэнэб. Кустанайска областиин Урицка районой Чеховэй нэрэмжэтэ совхоздо хамта дээрээ 250 хүн, тэрэ тоодо 51 хүн захиргаанай хүдэлмэрилэгшэд ба үйлэдбэридэ сэхэ хабаададаггүй хүдэлмэришэд, рабкоопой 11 хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг юм. Совхозой 3 хүдэлмэришэн бүридэ захиргаанай, хангалгын талаар нэгэ хүн тудадаг байна. Кустанайска областиин Чернышевскиин нэрэмжэтэ совхоздо 250 хүдэлмэришэн ба мэргэжэлтэд, тиихэдэ рабкоопой 42 хүдэлмэрилэгшэд бии юм. **(Энеэлдээн болоно).** Тиин, тэдэнэр асарһан юумэеэ өөһэдөө худалдан абажашье шадаха байна бшуу. **(Энеэлдээн, альга ташалган болоно).**

Нүхэд комсомолецууд! Таанадай абьяас ехэ, тиимэһээ шэнэ газар элдүүрилхын тулада хүсэ шадалаа гаргаһандаал адляар хойрог нобшо ябадалтай хурса зэбсэгээ хэрэглэн тэмсэгты. Шэнэ газарые мүнөө бузарлажа байһан буртаг үбһэнһөөнь тэрэниие сэбэрлэхын тулада хойрог нобшо этэгээдүүдтэ бүри шангаар хандажа болохогүй гээшэ аал? **(Нэрьемэ альга ташалга).** Энээнһээ имагтал маанадта туһа болохо байна.

Эндэ бригадир нүхэр Дегтяренко һууна, тэрэ һайнаар үгэ хэлээ. Зүгөөр бригадирнуудай туһалагшанар заатагүй хэрэгтэй гэжэ оруулһан дурадхалыень хаража үзэхэ хэрэгтэй. «Путь новой жизни» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Арепьевэй «Правдада» бэшэһэн статьяе та уншаа гүт? Энэ статья толилогдоһоор недели болоод байна, хэрбээ уншаагүй һаа, юун тухай тэрэнэй бэшэһые уншаарайгты.

Тракторна бригадын бригадирай туһалагша гэһэн тиимэ тушаал бии юм. Жэлэй дүүрэхэдэ, тэрэ туһалагша колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Арепьевтэ ерэһэн байгаа. Тэдэнэй хоорондо иимэрхүү хөөрэлдөөн болоо:

Туһалагша: Би бригадирай туһалагша гээшэб, намда мүнгэ түлэгты.

Түрүүлэгшэ: Би бүхэли жэлэй турша соо Таниие колхоздо ябахыетнай хараагүйб.

Туһалагша: Энэ хамаатай бэшэ, би штадай ёһоор тоологдодог байнаб.

Түрүүлэгшэ: Хүлисыт намайе, Та колхоздо хүдэлмэрилөөгүй ха юм та.

Туһалагша: Тиимэ даа, би хүдэлмэрилөөгүйб, зүгөөр энэ хамаатай бэшэ гэжэ би Танда хэлээд байналби. 3600 түхэриг намда түлэхэ ёһотой байнат.

Тиигээд тэрэнээ абаһан байгаа. Орон дотор абажа үзэхэ болоо гээшэ һаа, иимэ туһалагшанар манайда хэды олдохо гээшэб? Тон олон байха.

Танайда тиимэ туһалагшанар үгы гү?

Бии! — **гэһэн абяан зал сооһоо дуулдана.**

Һайнаар бэдэрээ һаатнай, танайда мүн лэ тиимэ туһалагшанар бии байха. **(Зал соо энеэлдээн болоно).** Нүхэр Дегтяренко иимэ хүн үлүү байна гү, али бэшэ гү?

Нүхэр **Дегтяренко:** үлүү хүн болоно!

«Бодожо үзэхэ хэрэгтэй» гэжэ та хэлээ һэмнайт, үлүү хүнтнай энэл даа. Энэ хадаа штадта оруулагдаһан үлүү хүн болоно! Ушар иимэһээ энэ хүн нэгэ колхоздо үлүү байгаа һаа, бусад колхозуудта иимэ үлүү хүнүүд мүн лэ байгаа ёһотой. Тиимэ гү, нүхэдүүд? Тиимэ хадань тэдэниие сүлөөлхэ хэрэгтэй! Үнэн зүрхэнһөө тэдэнэр ажал хэжэ, хэһэн хүдэлмэриингөө түлөө абаха зэргэтэй юумэеэ абадаг болог лэ.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Арепьев иигэжэ хөөрэһэн байна: «Энэ туһалагшын мүнгэ абахадань, абаха ёһогүй юумэеэ абахадаа, эшэдэһэншни хүрэнэгүй гү? гэжэ би тэрээндэ ажаглалта хэһэн байгааб». Тэрэ иигэжэ харюусаа: «Юун эшэгүүри тухай хэлэнэш даа? Ажабайжа шадаха хэрэгтэй бшуу!» Үгэһэн харюунь энэл даа! Энэ ушар манай советскэ эрхэ байдалда Москва шадарай колхоздо болоһон байна бшуу.

Манайда үлүү хүнүүдэй байхагүйн тулада штадуудые хороохын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Таанад, нүхэд министрнүүд Бенедиктов ба Мацкевич штадуудые шэнээр хаража үзөөд, үлүү хүнүүдһээ хасаха ёһотойт. Штадуудһаа үлүү хүнүүдые гаргаха хэрэгтэй, тиихэдэ иимэ ушарнуудай гараха шалтаг олдохоо болихо байна.

Түрүү колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэл тухай, хүдэлмэриин хүсэ гаргашалгые хороолгодо туһалдагаар ажал эмхидхэлгын шэнэ арганууд тухай нүхэр Хрущев саашань хэлээ. Гурба-дүрбэ дахин үнеэдые һаалгаһаа хоёр дахин һаалгада орожо, һайн үрэ дүн туйлаһан Московско областиин «Путь новой жизни» колхоз үльгэр жэшээ боложо үгэнэ.

Үнеэдээ үдэртөө дүрбэ—таба дахин һаагаад, һүнэйнь һүүлшын шабхаруу бүри тоһолиг байдаг юм гэжэ сэсэрхэгшэд манайда олон гэжэ нүхэр Хрущев хэлээ. Тиин һүнэйнь һүүлшын шабхарууе тэдэнэр шабхажа абадаг байна. Тэдэ шабхаруунь хахад сагаан сэнтэй бшуу, тэдэ шабхарууень шобторон һаагшад тэрэнэйнгээ түлөө түхэриг хүлһэ абадаг байна. Иигэжэ һаалгаһаа ямар туһа гарана гээшэб? Имагтал һүнэй юутэ болодогой түлөө харюусадаггүй дээрэһээ тэдэнэр иимэ юумэ хэнэ. Иимэ ушар тааруугүйл, нүхэдүүд тааруугүйл!

Мүнөөхи Арепьев — «Путь новой жизни» колхозой түрүүлэгшэ — зүб тобшолол хээ. Тэрэ фермэдэхи хуушанай гуримые хубилгаа. Тэрэ хадаа 28—30 үнеэдые нэгэ һаалишанда даалгаа, үдэртөө гурба—дүрбэ дахин һаалгахынгаа ороноо, хоёр дахин һаалгадаг болоһонһоо үнеэдынь хэмшээрхээгүй — һү багые бэшэ, харин бүри ехые үгэдэг болоо. Тоолоод үзыт нүхэд. Иимэ хэмжээнүүдэй олон колхозууд болон совхозуудта бэелүүлэгдээд байгаа һаань, хэды шэнээн юумэ үгэхэ байна гээшэб? (!) Нүхэр Мацкевич, нүхэр Бенедиктов, эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэй. Хилын саана хэгдэдэг иимэ туршалгануудые таанад мэдэнэт. Теэд манайда энэ хэрэг хуушан хэбээрээл байһаар: совхозууд ба колхозуудта үнеэд оло дахин һаагдадаг заңгаараа. Хоёр дахин һаадаг болохо хэрэгтэй.

Нүхэдүүд, шэнэ газар дээрэ хүдөө ажахые эрхилхэ системэ тухай бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Мальцевай системэ тон һонирхолтой байна. Мүнөөнһөө эхилэн ургаса хуряалгын хүдэлмэриие амяарлан үнгэргэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Иигэжэ хуряалга бүтээсэ ехэтэй байдаг, орооһоной бодото шанар һайжардаг, талха хилээмэн үнэгүй боложо үгэдэг.

Мүн совхозуудые хүтэлбэрилгые һайжаруулха, тэндэ хүдэлмэрилдэг хүнүүдтэ анхарал ехээр хандуулха, худалдаа наймаанай дутуунуудые зайсуулха шухала. Шэнэ газар элдүүрилжэ байһан нютагуудта худалдаа наймаанай муу байһан тухай бэшэгүүд намда бии, зүгөөр тэдэниие уншахагүй байнаб. Эдэ баримтануудые мүрдэжэ үзөөд, гэмтэйшүүлынь хэһээхэ даалгабари бидэнэр үгэхэбди. Худалдаа наймаа һайжаруулха, бүхы районуудта шухала хэрэгтэй эд бараа, спортивна хэрэгсэлнүүдые, гэр доторой зүйлнүүдые хододоо бии байлгаха хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые Центросоюзай бүри анхаралтайгаар ба түргэнөөр бэелүүлхэнь шухала байна. Тэрэнэй штат ехэ байбашье, мүнөөдөө мүртэй үрэ гаранагүй. **(Зал соо энеэлдээн болоно).**

Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ асуудалнуудта удаань нүхэр Хрущев тогтон хэлээ.

Таанадта машинанууд бии, тракторнууд ба горючи бии, полинуудтнай хахалагданхай гэжэ тэрэ хэлээ. Тарилгын хүдэлмэри түргэнөөр үнгэргэхэ бүхы арга нүхэсэл бии. Таанадай байдаг зононууд гандуу, тиимэһээ тарилгые унжатайруулжа яашье болохогүй, бүхы юумые түргэнөөр ба һайнаар хэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэл, һайн ургаса абтаха байна.

Нүхэдүүд! Коммунистическэ партиин XX съездын нээгдэхэ хүрэтэр үсөөхэн үдэр үлөө. Манай парти, хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, ажалша интеллигенци, советскэ бүхы арад эдэ үдэрнүүдтэ эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллажа байна. Съездые ажалай амжалтатайгаар угтахые хүн бүхэн ехээр эрмэлзэнэ.

КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые манай хүнүүд булта угаа ехэ һонирхолтойгоор шудалан үзэжэ байна. Зургаадахи табанжэлдэ ямар зорилгонуудые партиин табижа байһые таанад мэдэнэт. Манай гүрэнэй үндэһэ һуури болгошо хүндэ промышленностиие хүгжөөхэ талаар ехэ түсэбүүд хараалагдаа. Хүндэ промышленность хадаа нануудые бүтээхэ, хүдөө ажахые шухала техникээр ба үтэгжүүлгэнүүдээр хангаха ломжо олгохо, арадай ажахын бүхы һалба дые хүгжөөхэ арга бидэндэ үгэхэ байна.

Хүдөө ажахын талаар Директивэнүүдэй соо ехэ программа хараалагдаа. Энэ бүлэгые над бултадаа уншаһан байгаа ёһотойт. Ма продукциие хоёр дахин ехэ болгохо ба 1 лиард пүүд орооһо таряа суглуулан абаха ломжо бии гэжэ таанат тоолоно гүт? Эндэ н риман шэшэрэлдэн, энээниие дүүргэхэ аргагү гэхэдэ, үнгэрэгшэ табанжэлнүүдэй үедэ иим ехэ ургалта бидэнэр туйладаггүй байгаабди хэлэжэ магад даа. Хэрбээ, энэ хэрэгые той һайнаар эрхилээ һаа, ургасын талаар, һү, үндэгэ, нооһо үйлэдбэрилхэ талаар түсэб гэгдэхэһээ гадна, харин горьтойгоор үлүүлэн гэгдэхэ гэжэ би этигэнэб.

1955 оной зарим тоо баримтануудые дурдаа 1954 онойхидо орходоо орон дотор орооһо най валовой суглуулбари нилээд ехэ байгаа, дэ кукуруза 3,6 дахин ехээр суглуулан а байна. 1954 онойхитой сасуулбал, наран сэс шахуу дахин, сахарна свекло—54 процент, ле гунец (волокно)—74 процент, овощь—12 п ехээр суглуулжа абтаа. Малажалай ашаг һү, мяха, нооһо, үндэгэ абалга ехэ болоо.

Бүхы асуудал хадаа мүнөө манай хүтэл арга методүүдые һайжаруулха ябадал б Уряалхаһаа гадна, бодото хэрэгүүдые эрхи рэгтэй. Орооһо таряа, мяха, һү ехээр үйлэд хыень колхозниггуудые имагтал уряалаад, эн хайшан гээд туйлахые заримдаа өөһэдөө м гүй хүтэлбэрилэгшэд манайда олон бии гэ лэхэ байнаб.

Таанад хараад үзэгты, танайда совхозууд иимэ ушар үзэгдэдэг байхал: нэгэ бригада зүрхэнһөө, һайнаар, бодолтойгоор ажабайда хүдэлмэрилдэг байхадань, бусад бригаданууд рэнэй хүзүүн дээрэ һуудаг. Мүн лэ иимэ колхозуудташье үзэгдэдэг.

Ямар нэгэн районда нэгэ түрүү колхоз б Тиин районой хүтэлбэрилэгшэд энэ колхозо нүүдые президиумдэ һуулгадаг, тэдэнэй порт дые газетэнүүдтэ толилдог, түрүү һайн хү портредүүдые толилхонь зүб даа. Зүгөөр, м үедэ районой бусад колхозуудынь бүхы юу дээрээ гээгдэжэ ябадаг байха юм. Тиимэ холоороо, бүхы бригаданууд, бүхы колхо түрүүшүүл шэнгеэр хүдэлмэрилдэг болохы хоздо, мүн районда оролдодоггүй байна.

Нүхэдүүд! Манай орон табадахи табанжэл сэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Зургаадахи жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проект зохёон байгуулхы агууехэ хүдэлмэридэ мана дые зоригжуулна, тиихэдэ манай дайсады дүүлнэ.

Манай орондо Октябрьска революциин гал соогуур манай коммунистнуудай алдарта п хүтэлбэреэр, Ленинэй хүтэлбэреэр хүдэлм анги илажа гараһан байгаа. Бидэнэр таанадт най арадай аша туһын тулада ажаһуужа ба лажа байнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Залуушуул — манай ерээдүй болоно! Өө гөө эсэгэнэртэй зэргэлэн, бидэнэртэй хамта залуушуул дэлхэйн бүхы хүнүүдые гайхуулм мэ хэрэгүүдые бүтээнэ. Энэ халаа бидэнэй низм байгуулха шухала арга нүхэсэл болон

Советскэ алдарта залуушуул ба тэрэнэй отряд — ленинскэ комсомол мандаха болтог **(Альга ташалга).**

Манай баатарлиг залуушуулые оролдосо ургуулан хүмүүжүүлэгшэ Советскэ Союзай нистическэ парти мандаха болтогой! **(Нэрье га ташалга).**

Советскэ арад—коммунизмые агууехэ бай ша мандаха болготой! **(Нэрьемэ удаан а шалга болоно. Булталаа хүл дээрээ бодож соно).**

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Шэнэ хүсэтэйгөөр...

«Бурмонголстрой» трестын барилгашад зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай Директивэнүүдэй проектые ехэ баясхалантайгаар угтаа. Советскэ ажалшадай урда асари ехэ зорилгонуудые табиһан энэ түүхэтэ документтэй барилгашад ехэ һонирхолтойгоор танилсаад, түрэл партиингаа XX съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абана.

Барилгын 4-дэхи участогай штукатурнуудай бригада, 5-дахи участогай модошо дархашуулай бригада партиин XX съездын нээгдэтэр түрүүшын кварталай даалгабари дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

«Бурмонголстрой» трестын коллектив шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлдэ 7 мянган квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада оруулха байна. Мүн олохон больница, һургуули, культурна эмхи зургаануудай гэрнүүдые барихаар хараалангхай. Трестын коллектив партиин XX съездын нээгдэтэр хамта 2 мянган квадратна метр талмайтай байрын олохон гэрнүүдые, мүн республиканска больницын терапевтическэ таһагые барижа дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Директивэнүүдэй проект соо мүн барилгын хүдэлмэридэ индустриальна арга хэрэглэхэ тухай хэлэгдэнэ. Тэрэниие зүбшэн хэлсэхэ зуураа, тусхай участогай хүдэлмэришэд ба монтажниггууд полигон бариха хүдэлмэреэ түргэнөөр дүүргээд, съездын нээгдэхэһээ 10 үдэр урид барилгануудта зорюулан бетонно, түмэр-бетонно түхеэрэлгэнүүдые хэжэ эхилхэ тэжэ шиидэбэ. **Ф. Башухаев.**

Һаалишадай мүрысөөн

Бүрдэн гэжэ газарта Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой табадахи комплексно бригадын һаамхай үнеэд үбэлжэжэ байдаг. Шэнэ жэлээр социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргахада, энэ фермынхид һү һаалгаараа колхоз соогоо түрүүлбэ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 1-һээ январиин 1 болотор хамта 10 гаран мянган литр һү һан байгаа һаа, ажахын мү жэлэй энэ хугасаа соо 15 м ган литр һаагаа.

Фермын һаалишад энэ ж дэ нютагай үүлтэрэй үнеэн риһөө 1300 литрһээ бага б һү һаахын түлөө мүрысө улам эршэтэйгээр дэлгэрүүл

Д. Болхо

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ

Советскэ ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань айхабтар хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин техническэ бүри дээдэ хэмжээндэ арадай ажахын дамжан орохо арга зам хараалһан зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэрилэгшэд ехэ халуунаар угтаба.

Тус Директивэнүүдэй проектээр зоригжоһон энэ артелиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин бые тус туста 130—150 про доошо бэшэ дүүргэхэбди гэж һаналтайгаар мэдүүлбэ. Мү ондо ажалай бүтээсые таба центээр дээшэлүүлхэ гэһэн бэри абтаба.

Трикотажна—гоёолтын ба лой цехүүдэй хүдэлмэрилэг тиин XX съездын хүндэлэл лай шэнэ уялгануудые аба лэйнгээ түсэбые ноябриин 15 тор дүүргэхээр шиидэбэ.

Түсэбһөө гадуур 4 мянган кубометр модо

Курбын, Хориин леспромхозуудай модошод республикын бүхы модошодтол адли, партиин XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтаха зорилгоор социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлнэ.

Эдэ леспромхозуудай хүдэлмэришэд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй баяр танилсаха зуураа, дээшэлүүлэ уялгануудые шэнээр абана. К леспромхозой модошод Дир нүүдэй проекттэй танилсаад даа, январь һарада түсэбһөө 4 мянган кубометр модо үгэхэ гэһэн уялга абаа.

Ц. Данд

...СР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИ

...ин 23-да Кремльдэ РСФСР-...охи зарлалай Верховно Со-...рдохи сесси хүдэлмэрилжэ

...ческэ ба ажалай тон ехэ ...н оршон байдалда сесси ...ургаадахи табанжэлэй тү-... КПСС-эй XX съездын Ди-...үдэй проектые советскэ хү-...унаар һайшаан угтаа. Пар-...дые ажалай амжалтаар ...үлөө орон дотор социали-...мүрысөөн үдэрһөө үдэр бү-...нэ.

...й арбан час. Кремлёвско ...ой заседаниин зал соо де-...ба олон тоото айлшад суг-...осквада байгаа хэдэ хэдэн ...ческа түлөөлэлгэнүүдые ...шод, советскэ ба гадаадын ...тнууд байлсаба.

...тельственна ложонуудта ...рошилов, Л. М. Каганович, ...аленков, А. И. Микоян, ...олотов, М. Г. Первухин, ...буров, М. А. Суслов, Н. С. ...Н. М. Шверник, А. Б. Арис-...Беляев, П. Н. Поспелов, ...пилов һууринуудаа эзэлбэ. ...уд ба айлшад тэдэнэй үни ...рьемэ альга ташалгаар уг-...тадаа хүл дээрээ бодоно.

...Р-эй Верховно Соведэй Ту-... депутат Н. В. Горошкин ...нээбэ. СССР-эй Верховно ...урналаар манай орон дотор ...байһан Болгариин Арадай ...кын Арадай Суглаанай де-...радай Суглаанай бюрогой ...шэ Ф. Козовский толгой-...гоор заседанида байлсана ...э мэдээсэбэ. Ахадүү бол-...радай элеэгдэмэлнүүдые ...уд халуунаар амаршална.

... Российска Федерациин ...ин гурбан округһоо гаража ...депутадуудай ороодо шэнэ ...удые һунгалга тухай Ман-...иссиин түрүүлэгшэ депутат ...гнатовай элидхэл шагнагда-...лагдаһан байна. Депутадуу-...Стаханов (Воронежско об-... Бутурлиновска һунгуулиин ... Ф. Голованова (Москов-...стиин Воскресенскэ һунгуу-...ут), В. Г. Смирнов (Киров-...стиин Молотовско һунгуу-...уг) һунгагдаа.

...хэлсэхэ зүйлнүүд баталан

...ФСР-эй Гүрэнэй 1956 оной ...е ба РСФСР-эй Гүрэнэй ...й бюджедэй гүйсэдхэлгэ ту-...оое баталалга.

...ФСР-эй Верховно Соведэй ...умэй Указуудые баталалга.

...Р-эй Гүрэнэй 1956 оной ...тухай ба РСФСР-эй Гүрэнэй ...й бюджедэй гүйсэдхэлгэ ...идхэл хэхын тула РСФСР-...сын министр депутат И. И. ... үгэ үгтэбэ.

...ой арадай ажахые хүгжөө-...адахи табанжэлэй түсэб ту-...тиин Центральна Комитедэй ... КПСС-эй XX съездын Ди-...үдэй проектые манай оро-...лшад тон ехэ дэбжэлтэтэй-...ба гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. ...скэ тон ехэ удхашанартай ...мент дотор олон миллион ...хүнүүдэй гол шухала ните-...һанал бодол ба хүсэлэн-...уулагданхай.

...ска Федерациин ажалшад ... Союзай ахадүү бүхы ара-...хамта социалистическэ эко-...ба культурые хүгжөөлгэдөө ...лта туйлаа. Республиканска ...гай промышленность 1955 ...овой продукци гаргаха тү-...ургэжэ, 1954 оной хэмжээс ...тээр үлүүлһэн байна. Олон ...омышленна предприятинууд ...тада оруулагдаа. Түрүү тех-...рүү арга дүршэл нэбтэрүүл-...йлэдбэриин хүсые һайнаар ...нэй ашаар ажалай бүтээ-...олоо, продукциин өөрын үнэ ...улагдаа.

...ндо республикын колхозууд ...вхозуудай тарилгын талмай ...он гектараар үргэдхэгдөө. ...тоо толгой олошороо, ашаг ...дээшэлээ. Кукуруза, лён, ...эзэг, сахарна свёкло, һү, ...ощь абалга ба бэлэдхэлгэ ...дээшэлһэн байна.

...й ажахын хүгжэлгэ хадаа ...дай материальна болон куль-...байдалай хэмжээе сааша-...шэлүүлээ. Үнгэрэгшэ жэл-...СР дотор 868 шэнэ дунда ..., олон больница ба нарай-... гэрнүүд, мүн тэрэшэлэн ...ю-гэгээрэлэй эмхи зургаа-...ваторинууд нээгдээ. Гэр бай-...лгын ехэ программа бэе-...жэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ...кын городууд болон хүдэл-...эй тосхонуудта хамта дээ-...миллион үлүүтэй квадратна ...тайтай байрын гэрнүүд, ... хүдөө нютагуудта — 330 ...мянган байрын гэрнүүд ба-...н байха юм.

...й ажахые хүгжөөлгэдэ, ма-...дай материальна ба куль-турна хэмжээе дээшэлүүлгэдэ туйлагдаһан амжалтанууд республикын бюджедэй гүйсэдхэлгэһөө элеэр харагдана гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. 1954 ондо РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет орошын талаар 100,5 процент, гарашын талаар — 100,4 процент дүүргэгдээ. 1955 ондо РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет, уридшалан абтаһан мэдээнэй ёһоор, орошын талаар 102,3 процент, гарашын талаар — 101,7 процент дүүргэгдэһэн байна.

Союзна республика бүхэнэй һалбаран бадаралгада, үйлэдбэриин хүсэнүүдэй бүхы хэмжээгээр хүгжэлгэдэ Коммунистическэ партии ба Советскэ правительство саг үргэлжэ анхаралаа хандуулна гэжэ манай ороной арадууд мэдэдэг гээд депутат Фадеев саашань үргэлжэлнэ. Энэнь СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект соо эли тодоор үшөө дахин харагдаба. Союзна республикануудай арадай ажахые хүгжөөхэ тухай энэ проектээр хараалагдаһан гол шухала даалгабаринууд соо мүн Российска Федерациин ажахы болон культурые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ алхам хэгдэхээр хараалагдаба. Табанжэл соо РСФСР-эй промышленностиин валовой продукциин хэмжээн тухайлхада 60 процентээр, ороо̄һо таряа абалга—80 процентээр, малажалһаа ашаг шэмэ абалга 2 дахин шахуу дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Эдэ зорилгонуудай ёһоор, РСФСР-эй Гүрэнэй 1956 оной бюджет хадаа промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэрие саашадань дээшэлүүлхын, мүнгэ зөөри һомололго ехэ болгохын, социально-культурна шэнэ эмхи зургаануудые дэлгэрүүлхын ба хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхын тула шухала хэрэгтэй мүнгэн зөөреэр хангаха юм.

Гүрэнэй бюджедэй орошо ба гараша 74,181 миллион түхэригөөр, 1955 оной түсэбэйхидэ орходоо 6,7 процент ехээр тодорхойлогдоно. Социалистическэ ажахыһаа ороһон мүнгэн зөөри бюджедэй орошодо гол шухала оруулалта болохо юм. Тэрэ хадаа 55,715 миллион түхэригөөр тодорхойлогдожо, үнгэрэгшэ жэлэйхи шэнги, бюджедэй бүхы орошын 75 процентнь болоно.

Предприяти бүхэнэй, ажахын организаци бүхэнэй валовой продукци гаргаха түсэбөө дүүргэлгэ, тэрээнэй өөрын үные химдаруулга хадаа бюджедые амжалтатайгаар гүйсэдхэлгэдэ ехэ удхашанартай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Гэхэтэй хамта, зарим предприятинуудһаа гадна, үнгэрхэдөө промышленностиин һалбаринууд резервэнүүдые һулаар ашагладаг, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные химдаруулха даалгабаринуудые, үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбөө хэдэн жэлэй туршада дүүргэнэгүй, продукциин өөрын үные химдаруулха даалгабаряа дүүргэнэгүй, ехэ гаргашатайгаар хүдэлмэрилнэ.

Республикын промышленность үнгэрэгшэ жэлдэ бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ шэнээр нэмэжэ абаһан байна. Гэбэшье, энэ тон баян техникэ зарим газарта гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Барилгын материалнуудай промышленностьда шэнэ түхеэрэлгэ хэрэглэлгэ хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин, автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай, нютагай промышленностиин министерствонуудэй предприятинуудта, мүн республикын олзоборилгын кооперациин предприятинуудта шэнэ техникэ хэрэглэлгэ ба бии байгаа түхеэрэлгые ашаглалгадахи дутагдалнууд тухай элидхэлшэ хэлээ.

РСФСР-эй министерствонууд болон центральна эмхи зургаанууд предприятинуудай финансова ажалябуулгые хүтэлбэрилгэдэхи дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаха, материальна болон мүнгэнэй ресурснуудые гаргашалдаг ябадалые зайсуулха, арьбалалтын журам шангаар сахиха, ажахын тоосоос бэхижүүлхэ, бүхы предприятинуудай ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилхэ тушаа хэмжээ абаха ёһотой.

Российска Федерациин гүрэнэй 1956 оной бюджедэй гаргаша тухай тогтохо зуураа, финансын министр бюджедэй бүхы мүнгэнэй 92,5 процентнь арадай ажахые, гэгээрэлые, элүүрые хамгаалгые саашадань хүгжөөлгэдэ болон культурно-гэгээрэлэй бусад хэмжээябуулгануудта һомологдоно гэжэ хэлэбэ. Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ тушаа, ажалшадай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолго энээн дотор харагдана. 1956 ондо РСФСР-эй арадай ажахыда 34.852 миллион түхэриг зорюулагдаха байна—энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 20.8 процент ехэ болоно.

Арадай культурна эрилтэнүүдые хангаха тушаа парти, правительство сусашагүй анхарал оролдолго гаргана гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын ба культурын эмхи зургаануудые саашадань олошоруулха, ажалябуулгыень һайжаруулха ехэ хэмжээ-ябуулганууд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проект дотор хараалагдана. Эдэ зорилгонуудта мүнгэ зөөри һомололго ехэ болохо байна. Энэ жэлдэ гэгээрэлэй хэрэгтэ 23.961 миллион түхэриг һомологдохо юм. Энэ мүнгэнэй хахадһаа үлүүнь бүгэдэнниитын һуралсалай һургуулинуудые, хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудые, һургуулинуудай дэргэдэхи хамтын байрануудые хангалгада зорюулагдаха болоно. 1956 ондо юрэнхы болбосоролой һургуулинуудта 16 шахуу миллион үхибүүд ба залуушуул һуралсаха, 476 мянган һурагшад хамтын байраар хангагдаха, үхибүүдэй садуудта табан зуу мянга гаран үхибүүд хүмүүжүүлэгдэхэ байна. Республикын городууд болон тосхонуудта 1115 шэнэ библиотекэнүүд, культурын 300 хүдөөгэй байшангууд нээгдэхэ, киноустановконууд болон хүдөөгэй клубуудай тоо олошоруулагдаха юм. Горький, Куйбышев, Кемерово, Саратов, Новосибирск болон бусад хэдэн городуудта телевизионно центрнүүд баригдажа байна.

Хүн зоной элүүрые хамгаалгада ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ зорилгоор гаргашалагдаха гаршанууд 1956 ондо үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 15,4 процент ехэ болохо байна. Физическэ культура ба спортые саашадань хүгжөөлгэдэ, социальна тэдхэмжэдэ ба социальна страхованида зорюулагдаха һомололго мүн лэ ехэ болохо юм.

Саашадаа элидхэлшэ хизаарнууд, областьнууд болон автономно республикануудай бюджедүүд тухай хэлээ.

Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ үргэн ехээр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн ба манай арадай туйлажа байгаа ажалай илалтанууд хадаа 1956 ондо арадай ажахын түсэбэй ба бюджедэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ эшэ үндэһэн болоно гэжэ депутат Фадеев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэбэ. Алдарта Коммунистическэ партиие тойрон нягтаар жагсаһан Российска Федерациин арадууд зохёон байгуулхы амгалан ажалаараа коммунизм байгуулгын агуухэ хэрэгтэ шэнэ нэмэлтэ оруулха байна.

Нэмэлтэ элидхэл хэһэн Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат **Н. И. Добровников** бюджедэй орошо ба гарашын бүхы статьянуудые, министерствонууд болон зургаануудай финансова түсэбүүдые, сметэнүүдые Бюджетнэ комисси нягтаар хаража үзэһэн байна гэжэ мэдээсээд, бюджетнэ комиссиин зарим заһабаринуудые оруулан РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан хэмжээгээрнь РСФСР-эй 1956 оной гүрэнэй бюджедые баталха гэһэн дурадхал оруулба.

РСФСР-эй Гүрэнэй 1956 оной бюджедэй орошые 85 миллион 916 мянган түхэригөөр ехэдхэхэ тэжэ дурадхагдана. Орошые ехэ болгожо, гаргашые зарим тэды хорoожо абтаһан нэмэлтэ мүнгэн зөөрие—хамта дээрээ 87 миллион 932 мянган түхэригые бюджедэй орошын гаргашаһаа үлүү байхынь тулада зорюулхые Бюджетнэ комисси дурадхана.

Бюджетнэ комисси мүн тэрэшэлэн Гүрэнэй 1954 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое хаража үзөөд, тэрээнние РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан хэмжээгээрнь баталха дурадхал оруулба.

Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай бюрогой Түрүүлэгшэ **Ф. Козовский** сугларагшадта халуунаар угтагдан үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа Российска Федерациин ажалшадта, бүхы советскэ арадуудта баяр хүргээд, коммунистическэ байгуулалтада саашадаа амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Альга ташалгаар нэгэнтэбэшэ таһалагдажа байһан өөрынгөө үгэ соо тэрэ болбол Болгариин экономико болон культурадахи социалистическэ шэнэдхэлгэнүүд тухай хөөрэбэ, тиихэ зуураа орон хадаа тэрээнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ дэбжэлтые мүнөө туйлажа байна гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Ф. Козовский болгаро-советскэ хани барисаанай хүндэлэлдэ, эб найрамдалай ба бүхы арадуудай ахадүүгэй харилсан ажаллалгын хүндэлэлдэ юрөөл табиба.

ТРАКТОР, МАШИНАНУУДАЙ ЗАҺАБАРИЛГЫЕ ҺАЙНААР БА ЭМХИТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАЯ

Суулгын МТС-эй механизаторнуудай дунда хабсаралгын узелайхид эрхим ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Энэ узелые даадаг коммунист Бадмажап Шойнзонов өөрөө үдэрэйнгөө даалгабарие саг үргэлжэ 140—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Шойнзонов хүдэлмэрилжэ байна.

И. Денисовэй фото.

Республикын МТС-үүдтэ трактор, комбайн заһабарилгын ябаса тухай 1956 оной январиин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Трактор заһабарилга	Комбайн заһабарилга
Түнхэнэй	119,4	5,8
Тимлюйскэ	118,4	—
Кяхтын	100,0	40,0
Ехэ-Кударын	100,0	26,3
Сэлэнгын	100,0	—
Хориин	100,0	—
Үдын	94,1	—
Саянтын	89,6	31,2
Хамнигадайн	92,6	—
Селендумын	86,4	20,0
Сагаан-Усанай	84,2	—
Баргажанай	83,8	10,0
Сухын	83,3	—
Кабанскын	83,3	60
Суулгын	82,9	—
Ново-Брянскын	82,2	—
Ехэ-Куналейн	80,0	40,0
Тарбагатайн	79,5	—
Хэжэнгын	78,9	25,0
Итанцын	78,5	—
Сосновско	76,9	12,5
Окино-Ключевскойн	76,9	—
Үшөөтэйн	76,5	—
Эгэтын	76,1	11,1
Иволгын	76,0	—
Бага-Куналейн	75,3	14,2
Бичурын	75,0	59,0
Курбын	75,0	23,0
Закаменай	70,9	—
Куйтунска	69,7	—
Погранична	65,2	60,0
Ториин	63,6	—
Гашейн	61,9	—
Кыренэй	60,8	—
Бургалтайн	54,3	15,3
Жиримскэ	41,3	30,7
Хонхолойн	39,0	20,6
Чесанын	24,5	—

Эгэтын МТС заһабарилгаяа түргэдхэбэ

Шэнээр баригдажа байһан мастерскойн үшөө ашаглалгада үгтөөгүй байһан дээрэһээ үнгэрэгшэ намартаа Эгэтын МТС-тэ трактор машинануудай заһабарилга оройтожо захалһан юм. Мастерскойн барилга ноябриин 15-да дүүрэжэ, заһабарилга эхилһэн байгаа. Гэбэшье, эндэхи механизаторнууд түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, заһабарилгые түргэнөөр ябуулһан байна. Хамта 21 узел бии болгогдожо, заһабарилгада 50 гаран хүн табигдаа һэн.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада заһабарилгада ябагшадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, уданшьегүй МТС трактор машинануудые заһабарилха графигтаа ороһон байна. 1955 оной дүрбэдэхи квартал соо 24 трактор заһабарилагдаха байһан аад, 28 трактор заһабарилагдаа. Тиигээд январь һарын түрүүшын хахадта үшөө хэдэн трактор заһабарилгаһаа гаража, жэлэй түсэб 70 гаран процент дүүргэгдээ. Мүн хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилга һайнаар ябуулагдана. Сеялкэ, плуг, культиватор, сенокосилка гэхэ мэтэ графигһаа үлүүгээр заһабарилагдаа.

Мүнөө трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга улам түргэдхэгдэжэ байна.

Комсомолецууд Григорий Воробьев, Шойжо Лхашитов гэгшэдэй дааһан мотор болон скоростиин коробко заһабарилдаг узелайхид мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Трактористнууд Николай Куликов, Иван Баяндуев, Вазют Хуснутдинов, Александр Терентьев гэгшэд илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө даалгабарие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Хүдөө ажахын машинануудые заһабарилжа байһан трактористнууд И. Белобородов, В. Карнаков, Дугарцырен Сультимов, Андрей Звягинцев болон бусад мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилдэг. Узелнуудые элдэб олон деталяар хангажа байдаг дархашуул Цыбик Буткин, Цыбикжап Ломбоев, слесарьнүүд Гончик Доржиев, Иннокентий Уваров гэгшэдэй оролдосо ехэтэй ажалые онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлдэ МТС-эй дирекци болон инженерно-техническэ мэргэжэлтэд ажалай эмхидхэл һайжаруулгада ехэхэн анхаралаа хандуулаа. Энээнэй ашаар узелнууд бүтээсэ ехэтэйгээр, жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Узелнуудта хоёр үдэр урдуур даалгабари үгтөөд, хоёр хонохолоорнь узел даагшанар суглуулагдажа, багахан хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг байна. Тэдэнэр хүдэлмэри тухайгаа тобшоор мэдээсээд, дутагдалнуудые элирүүлдэг, өөһэдынгөө дурадхал, һанамжа оруулдаг юм.

Эндэхи механизаторнууд мастерской соогоо трактор, плуг ба бусад машинануудай зарим детальнуудые шэнэлэн заһабарилдаг болоо. Тиигэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ һара хахадай хугасаа соо заһабарилгада гаргашалагдаха 8 мянга шахуу түхэриг мүнгэн алмагдаба.

Мүнөө жэлэй заһабарилгын үедэ ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай, узловой арга шадамараар хэрэглэһэнэй ашаар урданайхида орходоо заһабарилгада ябагшадай тоо нилээд үсөөрүүлэгдээ. Тиигэжэ 40 механизаторнууд 12 трактортайгаар колхозуудта ошоод, малай тэжээл зөөжэ, барилгын модо бэлэдхэлсэжэ байна.

Заһабарилга хэхэтэеэ хамта МТС хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ горючи болон тоһодохо материал зөөнэ.

МТС-эй дирекци механизаторнуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Һаяар 9 хүн хүдөө ажахые механизацилгын Илькинэй училищида эльгээгдэхэнь. Гадна, февралиин 1-һээ МТС-тэ трактористнуудые һургаха курса нээгдэхэнь. Тэрээндэ 25 хүн һураха юм.

Эгэтын механизаторнуудай дунда Воронежско областиин ба Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнуудай хандалганууд айхабтар ехэ үүсхэл дэлгэрүүлээ. Мүнөө түрүү МТС-үүдэй механизаторнуудай жэшээгээр эгэтынхид партиин XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсан, трактор-машинануудай заһабарилгые сүм дүүргэжэ, түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездые угтаха зорилготой.

А. Шулунов.

Механизаторнуудай мүрысөөн

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ Закаменай МТС-эй механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Заһабарилагшадай дунда үдэрэйнгөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд үдэр бүри олошорно. Тракторна бригадын бригадир П. Петров, залуу тракторист Ф. Попов, электрик Д. Жапов гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн трактор хабсаргалгын узелайхид нормоёо үдэр бүри 150 — 170 процент дүүргэдэг болоо.

Мүн токарьнууд, слесарьнүүд, электрогагнууршадай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Электрогагнуурша Дымбрыл Жапов үдэрэйнгөө даалгабарие 200 процент эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Иигэжэ Закаменай МТС-эй механизаторнууд түрэл партиингаа XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

А. Бадмаев.

Энэ хүдэлмэрие удааруулжа болохогүй

Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозууд хабарай тарилгада муугаар бэлдэжэ байна

Ороо̄һо тарянай баян ургаса абаха нүхэсэлэй нэгэн хадаа полинууд дээрэ үбэлдөө үнгэргэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулга болоно. Энээнние зүбөөр ойлгоһон Мухаршэбэрэй аймагай түрүү колхозууд үбэлэй агротехническэ хэмжээябуулгануудые һайнаар үнгэргэдэг. Энээндэ жэшээ болгон, «Коммунизм» колхозые абаад үзэе. Тус колхозойхид жэл бүри нютагай үтэгжүүлгэ тарянай полинууд дээрэ ехээр гаргадаг. Үнгэрэгшэ жэлдэшье тус колхозой тарянажалай бригаданууд агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр ябуулһанай ашаар зарим участогуудһаа га бүриин 17 центнер хүрэтэр таряа хуряаһан байна.

Мүнөө жэлдэ түрүүшын саһанай орохотой сасуу энэ колхозойхид полинууд дээрээ саһа тогтоожо эхилһэн юм. Тэрэшэлэн намарһаа хойшо полинуудтаа наг шэбхэ, үнэһэ болон нютагай бусад үтэгжүүлгэ ехээр гаргана. Эндэ илангаяа тарянажалай гурбадахи бригада һайн хүдэлмэреэрээ шалгарна.

— Манай бригада колхоз соогоо томохон бригада юм. Тиимэһээ жэл бүри тарянай ехэхэн талмайда агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэдэг байнабди. Тиитэжэ жэл бүри шахуу бригадамнай полинууд дээрэһээ га бүриин 15—17 центнер ургаса хуряадаг юм, — гэжэ бригадир нүхэр А. Бельский мэдүүлнэ.

«Коммунизм» колхозой гэшүүд газартаряалангай культура дээшэлүүлхын, агротехническэ наукын туйлалтануудые хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө оролдоно. Тиимэһээ жэл бүри баян ургаса абадаг, ороо̄һо таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө бүримүһэн дүүргэжэ, үрэһэнэй фонд байгуулаад, колхозниигуудайнгаа ажалта үдэртэ таряа ехээр хубаадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэшье тус колхоз ажалта үдэр бүхэндэ 3 килограмм таряа хубаагаа.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээябуулгануудые үргэнөөр ябуулдаг «Коммунизм» колхозойхидһоо жэшээ абажа, аймагай бусад колхозуудшье энэ хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ шадаха байгаа. Гэбэшье, энэ хэрэг эндэхи олохон колхозуудта тоогдодоггүй байна. Жэшээнь, Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз полинууд дээрээ үбэлэй агротехническэ хэмжээябуулгануудые үнгэргэхэ дүүрэн аргатай. Гансал тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр энэ шухала хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ тоогдодоггүй гээшэ. Эгээл тиимэһээ таряа талханай ургаса эндэ бага байдаг.

Энэ шалтагаанһаа тус колхоз үнгэрэгшэ жэлдэшье гүрэндэ нэгэшье килограмм таряа тушаагаагүй, хүсэд хүрэхэ үрэһэ хаагаагүй. Тус аймагай Булганинай, Хрущевой нэрэмжэтэ, «Путь Ленина», «Улаан Шулуута» колхозууд жэлһээ жэлдэ тарянай муу ургаса абадаг. Энээнэй нэгэ шалтагаанинь хадаа үтэгжүүлгэ багаар хэрэглэгдэнэ. Эдэ колхозуудай тарилгын ехэнхи талмайн хүрыһэндэ заатагүй нютагай үтэгжүүлгэ хэрэгтэй. мүн шииг нойто шадаал һаа ехээр тогтоохо шухала. Гэхэтэй хамта, эдэ колхозууд баян ургасын түлөө тэмсэнэгүй. Эндэхи агрономууд энэ хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд эхилэгдэһэн нэрэтэй аад, өөдтэй юумэ хэгдээдүй байһаар. Полинууд дээрэ саһа тогтоохо хүдэлмэри абаад үзэе. Хүр ехээр тогтодог үбэр газарта саһа тогтоогоо һаа, ехэ һайн байгаа. Гэбэшье, эдэ колхозууд огто тиигэдэггүй, харин хүн зоной олоороо ябадаг харын захаархи хуудам полинууд дээрэ эндэ тэндэ хэды халхабша табяад лэ орхижорхёо. Энэ аргаар ехэ саһан тогтоогдохогүйнь хэндэшье мэдээжэ.

Энэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхын тула олониитэ колхознигуудые агротехническэ һуралсалда хабаадуулха шухала. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри хооһон хөөрэлдөөнһөө бэшэ урагшаа ябанагүй. Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо агротехническэ кружок эмхидхэхэ тухай хөөрэлдэһөөр 2 жэл үлүүтэй болоо. Теэд мүнөө хүрэтэр тэрэ хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр. Энэ колхозой агроном нүхэр Д. Аханов агрономическа кружок эмхидхэхэ гэжэ хэдэн дахин оролдоһон болобошье, Суулгын МТС-эй, колхозой правлениин зүгһөө бодото туһаламжа абаагүй. Мүн Булганинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта иимэ байна. Эдэ колхозуудай агрономууд нүхэд Дамбаев, Будаев гэгшэд дээрэһээ захиралта хүлеэгээд лэ һуужа байдаг заншалтай.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Һасаран ЛИНХОВОИН,

БМАССР-эй арадай артист

4. Түрүүшын уулзалганууд

(Замай тэмдэглэл*)

«Октябрьска революциин 38-дахи жэлэй ойдо зорюулһан баярай суглаан Ханой городой Ехэ театрта болохонь. Тэндэ наада табихат» гэһэн үгэнүүд минии толгой соо үе үе болоод лэ носоно. Ямар ехэ харюусалга, найдабари гээшэб! «Суута хурим архигүй, дуута тэнгэри хурагүй» гэһэндэл юумэн болоно аа гү гэжэ заригад гэнэб. Манай Пхентьзян городто тогтоһон гостиница соо нүжэгэнөөн, бүдүү нариханаар уянгалаан болоно: артистнууд бэеэ һорижо байна гээшэ. Бишье хоолойгоо һорижо оробоб. «Вагон соо юушье хэнгүй хэбтэжэ таргалбабди» гэлдэн Зимина Иванов хоёр хүлэршэтэрөө дэбхэрэлдэнэ, һүрэнэ, балетнэ упражнени хэнэ. Башкирска арадай хатарай ансамблиинхид мүн лэ сүлөөгүй: репетицисэ хэнэ. Хэнэйшье мэдэһээр сценэ дээрэһээ һайнаар харуулһан номер ехэ гоё, сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг, тон бэлэн шэнгеэр харагдадаг юм. Зүгөөр харуулха юумэеэ тиимэ болгохо гээшэ оролдолгын ашаар туйлагдадаг бшуу.

Игэжэ байхадаа, сагайшье ошоһые мэдэбэгүйбди. Үдэшын бүрэг бараг болохотой хамта анима харанхы боложо, огторгойн олон түмэн мүшэд аниб аниб гэлдэн, «хамаагүй даа, ахадүү вьетнам арадта ерээ гээшэт, хүхюутэй ябагты» гэһэндэл ялалзан байна. Городой хүн зон ан бүн гэжэ, бултадаа унтаатай, гансал манай гостиница галаа ялайлгаһаар, бидэшье хүл хүбөө табилдаһаарбди.

Энэ газарай һүни гэжэ нэгэ жэгтэй һонин юм даа. Ан арьяатанайнь, шубуу шонхоройнь, илааһа сохонуудайнь дуу шууниинь оршон тойроһон дайдые сууряатуулан байха. Тэдээн сооһоо цикада гэжэ сохын таршаганаха, танигдаагүй шубуунай донгодохо илгарна. Газар дайдынь баян гээшэнь: хэды олон ургамал, амитан байнаб! Эдэ бүгэдэ шэнжэлэгдэжэ, үшөө хүсэд ашаглагдаагүй ха юм.

Би мүнөө гостиницынгаа үүдэндэ һүниин һэрюун агаарта гараад байхадаа, урда зүгэй мүнхэ зунай уларилта газарые һонирхожо, һайхашаажа байнаб. Иишээ болохо бүреэ али бүхы юумэнь элбэг дэлбэг болоно. Энэ дайда хүнэй мэдэлдэ хүсэд ороод байхадаа баялигаа бүри ехээр дэлгэхэл. Хитад, вьетнам арадууд хүсэтэй даа! Тэдэнэр байгаалиингаа баялигые хүсэд хэрэглэн, ажана амгалан байдалаа танигдашагүй гоё һайхан болгохол.

Намаа набшаар бүрхөөгдэһэн үндэр бүдүүн модонууд, Пхентьзян городые хүреэлһэн эгсэ шобхо хада ууланууд ямар нэгэн үльгэр түүхын «занда модото заанай дайда» гэдэг фантастическа зураг һануулаашье һаа, бодото дээрэнь харахада, үшөө гоё, баян байна.

Зай, һүнимнайшье энэ мэтээр, орон дэлхэйе һайхашааһаар, «нойр бүхэтэй носолдоһоор байтар» үнгэршэбэ.

Үглөөгүүр зургаан час багта болоод, газаа гарахада, хурса наран гаранхай, ургамалай намаа набша дээрэхи шүүдэрэй дуһалые субад эрдэнеэр ялалзуулна. Һуниндөө ехэшье унтаагүй артистнар түргэн һэрмэр бодон хубсалжа эдеэлһээр, вокзал ошожо, Вьетнам ошохо поезддо һууна.

Хилэ шадарай газар эхилбэ. Үндэр үндэр хадалиг газарые хойноо орхин, кэйда гэжэ томо томо модонууд соогуур ябанабди. Огторгой өөдэ сорьён ургаһан айхабтар ута хулһан, пальмануудшье харагдана. Үдхэн ой модон нэгэн үе харанхы болгон тэнгэриие халхалан бүрхөөжэ, нэгэн үе һаруул гэгээтэй болгожо, манай Байгалай эрьедэхи олон туннел нүхэнүүдые гаталһандал болоно. Иимэ газарта вьетнамска партизанууд байрладаг һэн. Энэ холо газарай арад зон манай арад зонтой нэгэн адли һанал бодолтой байхаһаа гадна, мүн һуужа байһан орон нютагыншье, хэды өөрын онсо зүйлнүүдтэйшье һаа, минии орон нютагай танил дадал зүйл үзүүлжэ, намайе баясуулна. Вьетнамай түрүүшын тосхондо хүрэжэ ерэбэбди. Манпие угтахаяа айхабтар олон зон станци дээрэ суглараад, баглаа сэсэгүүдые баринхай байна. Бидэнэр юундэ тиимэ хүндэ ямбатай болоо зонбибди? Үгырһэниие баяжуулха, үхэһэниие амидыруулха хүнүүд гээшэ аалди? Үгы ааб даа. Ямар тиимэ юумэ байха һэм. Эдэ бүгэдэдэл гансахан харюу үгэжэ болоно: «Бидэнэр хадаа вьетнамска арадта амар мэндые, баяр баясхалангые хүргэхэеэ ерэһэн советскэ арадай түлөөлэгшэд байнабди».

Вьетнам арад зуугаад гаран жэл соо колониализмын богоолшолго доро байхадаа, тэмсэлдэ оло дахин бодоһон байна. Зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэнь, эрхэ сүлөөгөө гартаа абаһан советскэ арад тэдэндэ зориг бадаруулагша жэшээ боложо үгэдэг һэн. Арба гаран жэл соо японско, французска, чан-кайшистска этэгээдүүдтэй эрид шангаар хэһэн тэмсэлээ илалта түгэлдэр дүүргэжэ вьетнам арад эрхэ сүлөөтэй болоһон байна.

Шанха хойто зүгтэхи Алтан гадаһан мэтэ, арадуудта тэмсэлэйнь зам заагша СССР орондо вьетнамай арад тон ехэ дуратай. Тиимэһээ бидэшье арад зонойнгоо, түрэл партиингаа алдар солын ашаар иимэ ехэ хүндэ ямбада, энэрхы талархалда хүртэжэ байнабди.

Станци дээрэ сугларагшад «Ура» хашхаралдан, баяр баясхалангай үгэнүүдые хэлэнэ. Маниие нэгэ нэгээрээ ерэжэ, гарыемнай барина. Тааланданабди. Өөһэдынгөө болон арадайнгаа зүгһөө халуун баяр хүргэнэбди. Нэгэ хүбүүн минии хажууда ерээд, нюдэнһөө уһа дуһалуулан, хубсаһыемни, өөрыемни барижа үзөөд ошоно. Эдэ сугларһан хүнүүд соо наһан бүриин зон бии: үтэлһэншье, залуушье, бага балшаршье. Торгон улаан галстугуудые хүзүүндээ толотуулһан пионернүүдшье, дала ная хүрэһэн үбгэд хүгшэдшье удаа удаалан ерэжэ, манай ерэһэндэ баясажа, хүндэлхын ехээр хүндэлжэ байһанаа мэдүүлнэ. Тад ондоо хэлэтэйшье һаа, бэе бэеэ хүндэлэлсэжэ, бэе бэедээ дурлалсажа байһанаа ямаршье үгэ хүүргүйгөөр, ямар нэгэн харгадахагүй абьяас, сэдьхэлэй хүсөөр ойлголсонобди.

«Льен Со» — «советскэ хүн». Эдэ үгэнүүд вьетнамцуудай сэдьхэл зүрхые баяраар халяадаг.

Манһаа урид советскэ журналистнууд ябаһан байгаа. Гэбэшье, советскэ хүнүүдые нюдөөрөө хараха, гараараа барижа үзэхэ гэһэн хүсэл вьетнамец бүхэниие жэдхүүлнэ.

Энэ түрүүшын уулзалтымнай һүүлшын минутанууд үнгэржэ, поездмнайшье хүдэлбэ. Манһаа һалаха, маниие табиха дурагүйгөөр үдэшэжэ байһан вьетнамцануудые харанаб.

Уһаар дүүрэнги барайгарай полинууд эхилбэ. Ара тээшээ хинсад гээд доошоо годирһон бүдүүн ехэ эбэртэй буйволнууд «эндэ гэжэ гэшхэжэ, тэндэ гэжэ алхажа», «ман шэнги хүсэ тэнхээтэн дэлхэй дээрэ байхагүй» гэһэндэл айхабтар ехэлиг юумэнүүд галгинад.

Нилээд удаан ябаһанаймнай һүүлдэ, хирпиисэ нюдэжэ эдьхэжэрхиһэндэл улаабтар уһатай суута Улаан мүрэн харагдаба. Поездмнай Улаан мүрэн дээгүүрхи гурбан километр ута хүүргэ дээгүүр гарана. Игээдшье Ханой городой шадар эхилбэ...

(Үргэлжэлэлынь хожомой номерто гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхининь манай газетын январиин 14, 17 ба 22-ой номернуудта.

Италъянска коммунистическэ партиин 35 жэлэй ой

РИМ, январиин 22. (ТАСС). Италъянска коммунистическэ парти хадаа өөрынгөө байгуулагдаһан үдэрһөө (1921 оной январиин 21) хойшо 35 жэл гүйсэһэнэй ойе арадай үргэн ехэ суглаанууд болон митингнүүдые мүнөөдэр үнгэргэжэ тэмдэглээ.

Арадай дундаһаа суглуулагдаһан мүнгэ зөөреэр Коммунистическэ партиин Туринска провинциальна федерациин шэнэ байшан 8 һарын турша соо баригдаһан байха юм. Тэрэниие нээлгын баярай ёһолол Туринда үсэгэлдэр болоо. Энэ ёһолол дээрэ Тольятти ба Коммунистическэ партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд байлсаа.

«Унита» газетэ мүнөөдэрэйнгөө номерые Коммунистическэ партиин ойдо сүм зорюулаа. «1921 ондо бидэнэй тоо хэдэн арбаад хүн байһан аад, хожомынь (фашизмын үедэ. — **редакциин ажаглалта**) маанадай тоо оройдоол хэдэхэн мянган хүн болоо һэн, мүнөө манай зэргэдэ хоёр миллион үлүүтэй хүн тоологдоно. Бидэнэр Италиин ажалша олониитын эгээн лэ бушуу солбон ба дайшалхы шадабаритай хүсэнүүдые нэгэдүүлнэбди... Италъянска коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойн гүйсөөд байһан үдэр наһа бараһан нүхэдүүдтээ таанадай хэрэг хиидэ хосороогүй гэжэ бидэнэр хэлэжэ шадаха байнабди, үнгэрһэн замынь ерээдүйн найдабари болохоор тиимэ партиие залуушуулда бидэнэр найдан үзэжэ шадаха байнабди» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Урда Вьетнамдахи байдал

ПЕКИН, январиин 23. (ТАСС). Нгодиньдьемовскэ засагаархид һунгалтада бэлэдхэл хэхэ зуураа, полицейскэ терророй ёһо гурим Урда Вьетнамда тогтоогоо. Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нго Динь Дьем указ гаргаа. Энэ указай ёһоор «аюултай» гэжэ тоологдоһон хүнүүд концентрационно лагерьнуудта хаагдаха гү, али «тусхай районуудта» эльгээгдэхэ байна. Нго Динь Дьемэй засагаа гартаа абаха үедэнь туһалһан, хожомынь тэрэниие буруушаадаг болоһон «Революционно комитедшье» хашалта хэһээлтэдэ дайрагдана. «Революционно комитедэй» Сайгондохи штаб-квартирые сэрэгүүд ба полициинхид һаяхан эзэлээ гэжэ мэдээсэл соо заагдана.

Оронойнгоо хоёр хуби боложо таһараад байлгые хэтэдэнь үлөөхэ тэһэн политикые хүн зон шууд шангаар буруушааһаар. Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэхэ зорилгоор Нго Динь Дьемэй һанаашалжа байһан «Национальна суглаанай һунгалта» Урда Вьетнамай олониитэ арадай баалалтаар нэгэтэбэшэ хойшолуулагдаһан байха юм.

Индийскэ национальна конгрессэй хэрэг хүтэлхэ комитедэй заседани

ДЕЛИ, январиин 23. (ТАСС). Индийскэ национальна конгрессэй хэрэг хүтэлхэ комитедэй заседани Делидэ премьер-министрын үргөө соо мүнөө үглөөгүүр болоо гэжэ делийскэ радио дамжуулна. Штадуудые шэнэдхэн байгуулха тухай шиидхэбэриһээ уламжалан тохёолдоһон байдалда хамаатай дэлгэрэңгы резолюци батлан абтаа. Энэ резолюцинь арадые уряалха зорилготойгоор бэшэгдэһэн байна гэжэ радио мэдээсэл соогоо заана.

Бомбейдэхи байдал тушаа

ДЕЛИ, январиин 23. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Бомбейдэ ямаршье тулалдаан болоогүй. Город соо хаа хаанагүй намдуу байгаа. Городтохи ажабайдал юрынгөө хэмдэ ороо. Заводууд болон фабриканууднь урдынгаа янзаар хүдэлмэрилдэг болоо. Городской болон түмэр замай транспорт мүн лэ юрын янзаар хүдэлмэрилнэ.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй заседани

ПЕКИН, январиин 23. (ТАСС). КНР-эй Гүрэнэй соведэй 22-дохи заседани мүнөөдэр болоо гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

Совет хадаа Хитадай Арадай Республикын ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаан ба харилсан ажаллалга тухай договорые һайшааһан, тэрэшэлэн культурна харилсан ажаллалга тухай, карантин ба ургамалнуудые хамгаалха тухай хитад-германска хэлсээе баталһан байна.

1955 оной ноябриин 30-да Дамаскда гар табигдаһан хитад-сирийскэ худалдаа наймаанай хэлсээе ба түлөөһэн тухай хэлсээе совет мүн лэ баталаа.

Үбэлэй спартакиада

Санаар облпрофсоведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө хоёр үдэрэй туршада республиканска мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Эндэ спортивна 10 команда түрүү һууриин түлөө тэмсэбэ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрэшүүл 15 километртэ, эхэнэрнүүд 5 километртэ урилдаа. Үсэд шанга урилдаанай удаа эхэнэрнүүдэй дундаһаа К. Сидорова (24 минута 6 секунда) түрүү һуури эзэлээ. М. Лубкова—хоёрдохи, А. Докучаева — гурбадахи һуури эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дундаһаа Ю. Михник (1 час 3 минута) нэгэдэхи һуурида гараа. И. Анненков — хоёрдохи, Г. Алексеев — гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр эрэшүүл 30 километртэ, эхэнэрнүүд 10 километртэ урилдаа. Эндэ 6 спортсмен спортивна 1-дэхи разрядай [...] дүүргэбэ.

Эрэшүүлэй дундаһаа Анненков (ПВЗ) облпро[...] ведэй чемпионой нэр[...] абаа. Энэ нүхэр 30 кил[...] зайе 1 час 55 минута 10 с[...] да соо гаталһан байна.

Эхэнэрнүүдэй дундаһ[...] Сидорова чемпионой нэ[...] гэдэ хүртөө. Энэ нүхэр 1[...] лометрые 43 минута 25 с[...] да соо гаталаа.

Командануудай хоор[...] мүрысөөндэ ПВЗ-гэй [...] сменүүд түрүү һуури эз[...] облпрофсоведэй дамжу[...] шанда хүртэбэ.

Зураг дээрэ: 30 ки[...] рын мүрысөөндэ эрэш[...] дундаһаа түрүү һуури эз[...] И. Анненков, эхэнэр[...] дунда түрүү һуури э[...] К. Сидорова гэгшэд бай[...]

А. Игумнов бэш[...]
А. Мантаевай ф[...]

Барилга хэжэ байна

Урдань үбэлдөө Загастай нютагта тракторай абяан дуулдадаггүй һэн. Харин мүнөө эндэ үглөөгүүр эртэһээ хойшо тракторнуудай хүнхинэхэ абяан сууряатадаг болоо.

Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд абаһан уялгынгаа ёһоор харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хонидой байра, малшадай гэрнүүдые барихаяа олоороо ерээ. МТС колхоздо мүнөө жэл мянган хонинной байха нэгэ байра, малшадай байха хоёр квартиратай нэгэ гэр, бани барижа үгэхэ уялга абаһан байгаа. Механизаторнууд гурбан тракторта ерээд, декабрь һараһаа хойшо барилга хэжэ байнхай. Мүнөө 400 кубометр модон бэлэдхэгдээд, 100 гаран кубометрынь шэрэгдээ.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Бригадын гэшүүд — тракторист Г. А. Петухов, модо аша[...] Черниговский, М. Мордов[...] Козлов гэгшэд үдэрэйнгөө бари 120—140 процент [...] Ганса модо бэлэдхэлгэ дээ[...] ханизаторнууд хүдэлмэри[...] МТС-эй дирекци «С-80» үшөө нэгэ трактор эльгээгэ[...]

Хонидой байра барижа[...] барилгашад С. Дашинимае[...] даев, Д. Будаев, Ц. Цы[...] Чергин гэгшэд үдэрэйнгөө [...] ри холо үлүүлэн дүүргэдэ[...]

Нүхэр Батышевай хүтэ[...] модо бэлэдхэлэй бригадын [...] гаадахи табанжэлэй түс[...] КПСС-эй XX съездын Д[...] нүүдэй проекттэй танилса[...] даа, февралиин 10 болотор [...] модоёо отолоод, бултыень [...] хэхэ газарта зөөжэ асар[...] социалистическэ уялга аба[...]

П. А[...]

Нютаг бүриин һонин

★ Түнхэнэй аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тариаажалай 3-дахи бригада үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга һайнаар үнгэргэжэ байна. Бригадын гэшүүд Хохоноева, Дунцаева, Аюшеева гэгшэд һүүлэй үедэ 230 гаран хоорбо наг шэбхэ полидоо гаргаа.

С. Табхаев.

★ Хэлхеэ холбооной Прибайкальска аймагай конторо үнгэрэгшэ жэлдэ радио оруулха хүдэлмэреэ 200 процент дүүргэһэн юм. Мүнөө модо бэлэдхэлгын Кика гэжэ участок хүрэтэр лини татаха хүдэлмэреэ дүүргэхэ болгоо. Тэндэ түрүүшын 27 радиоточко тодхогдоод байна.

Г. Ильин.

★ Кяхтын педагогическ[...] щини коллектив Кяхтын [...] шефтээ абанхай. Студе[...] багшанарай коллектив [...] торнуудта лекци уншадаг, харуулдаг байна. Һаяхан [...] дые хүмүүжүүлгэдэ совет[...] үүргэ» гэһэн темээр лекц[...] даа.

Б. Ва[...]

★ Хэжэнгын дунда һургу[...] рагшад гурбадахи четверт[...] лээд, 2 дабхар шэнэ байша[...] ралсажа байна. Эндэнь [...] химиин, биологиин ба буса[...] дүүд бии.

Н. На[...]

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ ЮҺЭДЭХИ СЕССИ ЗАРЛАХА Т[...]

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет хадаа ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (V зарлалай) юһэдэхи сесси 1956 оной январиин 26-най четвергдэ, үдэшын 7 часта Госфилармониин байшан соо (Куйбышевай үйлсэ № 14) зарлагдаба гэжэ городской депутадуудта мэдээсэнэ.

**Ажалшадай деп[...]
Улан-Удын городско[...]
гүйсэдхэхэ[...]**

Редактор Д. Л. ЛОБ[...]

Арадай фронтын правительство байгуулхые Франциин ажалшад эринэ

ПАРИЖ, январиин 22. (ТАСС). Коммунистнууд, социалистнууд болон радикалнуудай хабаадалгатай правительство байгуулхын түлөө хүдэлөөн Францида улам үргэдэжэ байна. Арадай фронтын түлөө тэмсэлэй комитедүүдые байгуулһан предприятинуудай тоо улам олон боложо байна гэжэ «Юманите Диманш» газетэ мэдээсэнэ. Тусхайлбал, Париж шадарай Бильжюиф гэжэ һуурин газарай «Батикуп» заводой хүдэлмэришэд, «Креди насьональ» гэжэ банкын албахаагшад болон бусад иимэ комитедүүдые байгуулаа.

Ороной аша туһые хараһан политика ябуулха тиимэ правительство байгуулхын түлөө хамтын тэмсэл шангадхахыень Гар департаментын 60 мэр ба генеральна советнигүүд хүн зониие хамтаараа уряалаа. Тэдэнэй тоодо 23 коммунист, 20 социалист, «Умереннэ парти» гэдэгэй 13 гэшүүн, 4 радикал оролсоно. Ажалшадай материальна байдалые һайжаруулха, Хойто Африкада дайн байлдаае зогсоохо, мүн һургуули болон гүрэнэй светскэ шэнжэ шанарта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн хуулинуудые болюулха эрилтэ тэдэнэр хээ.

Зүүнэй үзэл баримталдаг бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ, мүн Франциин политикые эридээр хубилгаха ба ажалшадай эрилтые хангаха тиимэ правительство байгуулха шухала гэжэ ВКТ-дэ ородог түмэрзамшадай национальна федерациин съездын делегадууд тоолоһон байна.

Хэдэн предприятинуудта, ороной олон һуурин газарнуудта һүүлэй үдэрнүүдтэ мүн лэ иимэ шиидхэбэринүүд баталан абтаа.

Советско-японско харилсаа һайжаруулхын түлөө

ПЕКИН, январиин 22. (ТАСС). Хоккайда аралай олониитын элдэб организацинуудай, тэрэ тоодо профсоюзуудай соведэй, таряашадай союзай, японо-советскэ хани барисаанай обществын, японо-хитадай хани барисаанай обществын нютагай отделенинүүдэй, эб найрамдал хамгаалха комитедэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн Саппоро городто үсэгэлдэр болоо гэжэ «Хоккайдо Симбун» газетэ мэдээсэнэ. Зүблөөндэ хабаадагшад японо-советскэ хэлсээнүүд тухай асуудалые хаража үзөөд, эдэ хэлсээнүүдые түргэнөөр дүүргэхэ бүхы арга боломжо мүнөө бии гэжэ хэлсээ. Японско правительствода Хоккайдын олониитэ зохихо нүлөө үзүүлхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр шиидхэбэри гаргаа. Энэ зорилгоор Советскэ Союзтай, тэрэшэлэн КНР-тэй Японии харилсаануудые түргэнөөр һэргээхэ гэһэн уряатайгаар аралай хүн зоной митингые Хоккайдада һаяар зарлаха гэжэ хараалагдаа.

ГРАЖДАНИНУУД!

Гүрэнэй дотоодын 3% шүүбэритэ урьһаламжын 4[...] тираж 1956 оной январиин 30-да болохонь. Тэрэ ти[...] 400-һаа 50.000 хүрэтэр түхэриг шүүжэ болохо байна.

Тус тиражда хамта дээрээ 37 миллион 201 мян[...] түхэригэй 68 мянган шүүбэри тудаха байна.

Урьһаламжын облигацинууд нөөсэлэлгын касса[...] худалдадаг ба һөөргэнь һаадгүйгөөр бусаажа абтада[...]

Облигацинуудые худалдажа аба[...] шамдагты!

БМАССР-эй Гострудсберкассын ба госкредидэй упра[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 прспаганды и пере водов — культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00670. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.